

# Maailman parhaita näytelmiä harrastaja- teattereille

📖 Näytelmäkulma

## **Hyvä teatterin harrastaja,**

Tähän luetteloon on koottu kotimaisten ja ulkomaisten näytelmien valioita erityisesti harrastajateattereita ajatellen. Toivomme kokoelman innoittavan harrastajia näytelmävalinnoissa, oli kyseessä sitten ennestään tuttu teksti tai aivan uusi ja vielä tuntematon.

Näytelmien aihepiiri on yhtä moniulotteinen kuin maailma, jossa elämme. Mukana on näytelmiä monologeista ison henkilömäärän juttuihin, komedioista - mustistakin - vakaviin draamoihin.

Näytelmän esityslupaa kannattaa pyytää hyvissä ajoin. Esitysluvan hankkimisesta sekä muista tärkeistä käytännön asioista löytyy tarkempaa tietoa Näytelmäkulman nettisivulta [www.dramacorner.fi](http://www.dramacorner.fi) kohdasta 'ohjeita harrastajille'. Esitysluvan saamiseksi täytetään esityslupapyyntö, joka löytyy kohdasta 'lomakkeet'.

## **Antoisia hetkiä maailman parhaiden näytelmien parissa!**

Esitysluvat ja tiedustelut:  
Aulikki Nurminen  
aulikki.nurminen@dramacorner.fi  
09-25112160 (klo 11-13)

Näytelmäkulma – Nordic Drama Corner Oy  
Meritullinkatu 33 E  
00170 Helsinki  
[www.dramacorner.fi](http://www.dramacorner.fi)

**Tuomo Aitta:**

***AATTEEN JA ILON VUODET***

Naisia 9, miehiä 18

Näytelmä seuraa yhden pellon tapahtumien kautta kahden perheen elämää 1930-luvun kuohuvassa Suomessa. Hyvösten isä on poliittisen toimintansa vuoksi jatkuvasti vankilassa, ja hänen vaimonsa ja lapsensa joutuvat elämään köyhyydessä ja toisten armoilla. Varakasta Haran perhettä varjostaa äidin sairaus, ja Saara-tytär pyrkii irtautumaan elämästä, jossa kaikki on päätetty hänen puolestaan. 2000-luvulla samalle pellolle ajautuu kansanedustaja, joka joutuu kohtaamaan oman yhteiskuntansa pimeät puolet kouriintuntuvalla tavalla.

Poliittinen idealismi ja arkinen todellisuus törmäävät villissä näytelmässä, jossa historia herää eloon väkevinä kuvina. Musiikki ja tanssi siivittävät tarinaa aatteista ja ihmissuhteista.

Näytelmä sopii erinomaisesti kesäteatteriin.

**Tuomo Aitta:**

***PIDÄN SINUSTA HUOLTA***

Naisia 3, miehiä 3

Räväkkä komedia välittämisen vaikeudesta.

Antero on viiden vuoden ajan huolehtinut halvaantuneesta vaimostaan Siljasta. Erkki on palanut loppuun papinvirassaan, eikä enää tiedä mitä sanoa apua kaipaaville ihmisille. Kriisin ollessa syvimmillään heidän elämänsä tunkeutuvat kouluttamaton hoitaja Minna ja pimeä taksikuski Kari, eikä mikään ole enää ennallaan. Edessä on kontrolloimaton tapahtumasarja, josta kukaan ei selviä ehjin nahoin tai mielin, mutta joka tarjoaa myös mahdollisuuden uuteen alkuun.

Kulosaaren ja Kreetan välillä liikkuva näytelmä kuvaa vastuunkantoa, uhrautumista ja rakkautta, sekä niiden aiheuttamia kriisejä. Vakavat teemat tuodaan näyttämölle rempseän huumorin ja herkullisten henkilöhahmojen kautta.

**Tuomo Aitta:**

**TEHDAS**

Naisia 11, miehiä 21

Venttiilitehdas on pienen kunnan keskipiste ja tärkein työnantaja. Sen omistajalle Yrjölle ja hänen perheelleen se on koko elämä. Mutta kun Yrjön poika edellisestä avioliitosta saapuu käymään, käy ilmi että niin perheen kuin tehtaankin edessä ovat peruuttamattomat mullistukset. Kaikki pysyväksi luultu murenee jalkojen alta, kun maailma muuttuu ja tunteet riepottelevat. On sopeuduttava tai murruttava.

1980-luvulta 2000-luvulle kulkeva tarina kuvaa yhden perheen kautta Suomen matkaa teollisuusmaasta tietoyhteiskuntaan. Samalla se on hirtehisen hauska ja tunteisiin vetoava nuorten ihmisten kasvukertomus.

**Carlos Alberola – Roberto García:**

**23 SENTTIMETRIÄ**

*(23 centímetros)*

Käännös Anu Partanen

Naisia 3, miehiä 2

Oscarin puuseppäfirman mentyä konkurssiin hänen ja Noelian piti löytää uusi tulonlähde. Nyt Oscar myy internetin kautta seksipalveluja naisille. Noelia oli aluksi innoissaan mukana, mutta nyt hänen mustasukkaisuutensa alkaa nousta esiin, ja hänen on yhä vaikeampi kestää miehensä ammattia. Tapaamme myös vammautuneen ”Punahilkan”, joka kerää rohkeutta ensimmäiseen tapaamiseensa Oscarin kanssa ja varakkaan ”Mustan lesken”, joka haluaa omia miehen kokonaan itselleen. Entä kuka on salaperäinen ”Kaunotar”, jonka tietokoneviestit ovat Noelialle viimeinen pisara?

Komedia siitä, kuinka vaikeaa on pitää seksi ja tunteet erillään. Henkilöt luulevat kaipaavansa seksiä, mutta tarvitsevat loppujen lopuksi rakkautta. Tarina kerrotaan lähes farssityyliin väärinkäsityksineen ja sekaisin menevine henkilöllisyyksineen, mutta samalla herkästi ja ymmärtävästi.

**Alistair Beaton:**

**TAKAPIRUT**

*(Feelgood)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 3, miehiä 4

Takapirut on terävä yhteiskunnallinen satiiri ja farssi, joka kuvaa poliittisten päättäjien tukijoukkoja ja näiden vallankäyttöä. Pääministerin taustatiimi kirjoittaa hotellihuoneeseen linnoittautuneena tärkeää puhetta ja selvittelee samalla omia ihmissuhteitaan. Geenimanipulaatioon liittyvä skandaali uhkaa paljastua. TV-viihteen kirjoittaja muokkaa tekstiä humoristisempaan suuntaan, ja ulkona mellakoidaan.

**Sergi Belbel:**

**HYVÄILYJÄ**

*(Caricias)*

Käännös Anu Partanen

Naisia 5, miehiä 6

Näytelmä on Schnitzlerin *Piirileikin* tapaan etenevä kuvaus ihmissuhteista ja niiden vaikeudesta. Nuoripari, äiti ja tytär, ystävättäret, sisko ja veli, isä ja poika, mies ja rakastajatar, ja niin edelleen – kaikenlaiset kahden ihmisen väliset suhteet esittäytyvät kohtaus kohtaukselta ketjumaisesti toisiinsa liittyen, usein raadollisessa mahdottomuudessaan. Pajosta puheesta huolimatta henkiöt eivät tavoita toisiaan. Vasta lopussa ilmenee häivähdys toivoa: kaksi tuntematonta löytää yhteyden toisiinsa – sanattomasti.

Tämä Katalonian ykkösdraamaatikon näytelmä on raju teksti, mutta se häkellyttää katsojan myös purskahtamaan nauruun.

**Sergi Belbel:**

**KUOLEMIA**

*(Morir)*

Käännös Timo Laiho

Naisia 7, miehiä 7

Kuolemia on tragikomedialla elämästä ja kuolemasta, seitsemän tarinaa kuolemasta – seitsemän tarinaa henkiinjäämisestä. Tarinoiden päähenkilöitä ovat mm. kirjoituskammosta kärsivä elokuvakäsikirjoittaja, filosofian opiskelut jättänyt nuori narkkari, yksinhuoltajaäidin syömishäiriöinen tytär, portaissa kaatunut vuodepotilas, mielenterveysongelmien kanssa kamppaileva yksinäinen rouva, poliisisarjoja matkiva naispoliisi sekä työuupumuksesta kärsivä palkkamurhaaja. Kaikkien seitsemän tarinan päähenkilöt kuolevat. Mutta näytelmä antaa kaikille myös toisen mahdollisuuden: tarinat toistetaan pienin muutoksin, ja elämä voikin jatkua, jos ihmiset välittävät toisistaan. *"Ihmiset... tiedätkö... auttavat toinen toisiaan säilyäkseen hengissä."*

*Kuolemia* sai Espanjan suurimman Born-teatteripalkinnon vuonna 1994 ja siitä on tehty elokuva vuonna 2000.

**Sergi Belbel:**

***PUHELUITA***

*(Möbil)*

Käännös Anu Partanen

Naisia 3, miehiä 1

Sergi Belbelin ”comédia telefonica digital” koostuu neljän henkilön kännykkäpuheluista lentokentällä tapahtuneen terrori-iskun jälkeen. Se on kuitenkin vain lähtökohta näytelmälle. Näytelmä on täynnä koomisia tilanteita, joita nykyinen kännykkäkulttuuri saa aikaan.

55-vuotias Sara on matkustamassa yksin lomalle ja saa tyttäreltään kännykän, joka pelastaa hänen henkensä. Muut henkilöt ovat 49-vuotias Claudia ja hänen poikansa. Kaikki neljä puhuvat koko ajan kännykkään, välillä myös aivan väärän henkilön kanssa. Lopussa kaikki heittävät kännykät pois.

Näytelmä on älykkäästi kirjoitettu, myös farssin keinoja käyttävä, siinä on kaikki uuden katalonialaisen menestysnäytelmän ainekset.

**Maria Blom:**

***TAKAISIN MAALLE***

*(Masjävlar)*

Käännös Aino Piirola

Naisia 4, miehiä 2

Pääkaupungissa uranaisen kiireistä elämää viettävä Carina palaa takaisin maalle viettämään isänsä 70-vuotissynttäreitä. Lapsuudenkoti on yhtäaikaan vieras ja tuttu. Hän tapaa pitkästä ajasta molemmat sisarensa, katkeroituneen Eivorin ja hiljattain eronneen Gunillan. Yhteisestä lapsuudesta huolimatta sisarusten on vaikea ymmärtää toisiaan. Torjutut tunteet, keskinäinen katkeruus pääsee pintaan.

Näytelmä kertoo lämpimän huumorin keinoin näistä aikuisten sisarusten kipeistäkin suhteista. Sukujuhliissa törmäävät yhteen maaseudun ja kaupungin elämäntavat. Niissä paljastuu ihmisten kasvaminen erilleen ja yhteinen onnen kaipuu.

Menestysnäytelmänsä *Masjävlar* pohjalta kirjailija ohjasi samannimisen elokuvan, joka palkittiin vuonna 2004 Ruotsin parhaana elokuvana.

**Oliver Bukowski:**  
**TOKIOON MENOSSA**

*(Bis Denver)*

Käännös Jukka-Pekka Pajunen

Naisia 1, miehiä 3

Kaksi hyväsydämistä luuseria, Horst ja Lothar, kiristävät hienostopariskuntaa, jonka hulttiopojan he ovat puolivahingossa hukuttaneet uima-altaaseen. Mutta ennen kuin miehestä voi saada lunnaita, hänet pitää saada näyttämään elävältä edes valokuvassa.

Muuten Horstin ja Lotharin arki on yhtä kaljanjuontia, kotitekoista *"pilosoferausta"* ja pumpattavasta barbarasta nahistelua, milloin he eivät äidy tappelemaan. Mutta loppujen lopuksi pojat pitävät aina toistensa puolia tyyliin *"jos sä meinaat olla naisten partakone, niin...sitten mä olen sun patteris."*

Ruumiin vanhemmat sen sijaan eivät ollenkaan halua saada poikaansa takaisin vaan keskittyvät kiduttamaan toisiaan hillityn charmikkaasti.

Kun pojat eivät tahdo päästä ruumiista eroon, he yrittävät tunkea sitä pakastimeen tai suihkutella siihen ruiskukka-raikastetta. Lopulta se täytyisi haudata, mutta Horstin sydän on särkyä myötätunnosta, kun kuopasta löytyykin toinen vainaja. Siispä matka jatkuu ruumiin kanssa, ja päättyy vasta, kun liittovaltion poliisivoimat piirittävät rakennusta, jossa pojat ovat.

Väkivaltainen loppuratkaisu on väistämätön, eikä kukaan rakennuksen ulkopuolella kuule Horstin viimeistä vetoamusta: *"Horst Paschke, kansalainen ja uimavalvoja, sillä on kanssa niinku oikeus tulla pelatetuks rikollis-Paschken kourista."*

He ovat yksinkertaisesti rakastettavia kavereita. Näytelmä on yhteiskuntakriittinen musta komedia, jossa ei ole tippaakaan kyynisyyttä!

**Oliver Bukowski:**  
**VIERAAT**

*(Gäste)*

Käännös Jukka-Pekka Pajunen

Naisia 4, miehiä 5

*Vieraat* kertoo kuolevasta maaseudusta, jonka asukkaat sinnittelevät parhaansa mukaan muutosten keskellä. Vaikka se sijoittuu entiseen Itä-Saksaan, niin maaseudun ongelmat ja EU:n direktiivit ovat tuttuja myös Suomessa, ihmisyyden peruskysymyksistä puhumattakaan.

Teksti on yhtä aikaa absurdi ja ronski. Näytelmässä kohtaavat rappio ja rakkaus, seksuaalisuus ja uskonto. Groteskin teatterin juhlaa!

**Oliver Bukowski:**

***THE WINNER TAKES IT ALL***

*(Londn-L.Ä.-Lübbenau)*

Käännös Jukka-Pekka Pajunen

Naisia 1, miehiä 1

Keski-ikäisen avioparin aika kuluu keskinäiseen piikittelyyn ja rikastumisesta haaveiluun. Lottoaminen ja arpojen ostaminen eivät tuota tulosta, joten mies päättää ryhtyä yrittäjäksi ja perustaa autotaliin viinakaupan. ”Gretschken Cocktail-Centteri” ei kuitenkaan ota tulta alleen, vaikka mies opastaa vaimoa ”klopaaleissa” ja ”strateekisissa” myyntitekniikoissa. Ylpeys estää palaamasta vanhaankaan työpaikkaan tai pyytämästä pojalta töitä, joten lottoarvonta kutsuu taas. Juuri kun onni näyttää kerrankin kääntyvän, lyö elämä viimeisen yllätysiskun...

Piikikäs, tummasävyinen komedia traagisine käänteineen tarjoaa nautittavaa kielenkäyttöä ja kaksi herkullista roolihahmoa. Pariskunnan suhde on outo, mutta silti tutunoloinen sekoitus inhoa ja lämmintä kiintymystä. Pienten ihmisten pyristely pois ankeasta elämästään on kuvattu pisteliään hauskasti, mutta ymmärtävästi.

**Lukas Bärfuss:**

***VANHEMPIEMME SEKSUAALINEUROOSIT***

*(Die sexuellen Neurosen unserer Eltern)*

Käännös Jukka-Pekka Pajunen

Naisia 3, miehiä 4

Doraa on lapsesta saakka pidetty rauhallisena psykieläkkeillä raivokohtauksien takia. Nyt hän on varttunut nuoreksi naiseksi, eikä hänen äitinsä ei enää kestä hänen apaattisuuttaan vaan on valmis lopettamaan lääkityksen. Kaikki sujuu hyvin, kunnes Dora törmää hänelle ennen täysin tuntemattomaan asiaan: seksiin. Hän huomaa pitävänsä siitä ja haluaa sitä aina vain lisää. Doralle yhteiskunnan moraalisäännöt ovat vieraita, ja hän liikkuu seksiin ristiriitaisesti suhtautuvassa maailmassa kuin Liisa ihmemaassa. Hän on helppo saalis hyväksikäyttäjille, mutta myös pelottaa ihmisiä avoimella ja kiihkeällä seksuaalisuudellaan. Jokainen Doran kanssa kosketuksiin joutuva henkilö joutuu tarkastelemaan itseään ja maailmankuvaansa uudella tavalla.

Bärfuss ravistelee ja kyseenalaistaa ironisessa komediassaan yhteiskunnan äänenlausumattomia ja monimutkaisia asenteita. Doran hahmon kautta meidät pakotetaan kohtaamaan omat moraalikäsitksemme ja suhtautumisemme seksuaalisuuteen. Katsojaa ei päästetä helpolla, mutta kokemus on myös vapauttava.

**Caryl Churchill:**  
**HUIPPUMIMMIT**  
**TYTÖISTÄ PARHAAT**  
*(Top Girls)*  
Käännös Kersti Juva  
Naisia 6

Mielenkiintoisesti rakennettu näytelmä uraa rakentavasta nykynaisesta.

Alun upeassa fantasiajaksossa aihetta valotetaan naishahmoilla vuosisatojen takaa. Sitten siirrytään nykyhetkeen, päähenkilön Marlenen työhön, hänen maalla asuvaan sisareensa ja tämän murrosikäiseen tyttäreeseen, joka on ahdistunut ja hakee turvaa Marlenesta. Myöhemmin tyttö osoittautuu Marlenen lapseksi, jonka hän on uhrannut uransa vuoksi.

Churchillin dialogi on terävää ja taidokasta, ihmisten katkonaista ja päällepuhuvaa tapaa hienosti jäljentävää.

**Caryl Churchill:**  
**KLOONIT**  
*(A Number)*  
Käännös Sami Parkkinen  
Miehiä 2

Näytelmä kertoo isästä ja tämän kolmesta pojasta. Vain yksi pojista on syntynyt normaalisti, kaksi muuta ovat tämän klooneja. Perimältään toistensa kaltaiset pojat ovat eläneet erilaiset lapsuudet; yksi tappaa veljensä ja tekee itsemurhan, yksi elää onnellista perhe-elämää. "A new Caryl Churchill play is an event." (The Guardian)

**Michael Cooney:**  
**ILMASTA RAHAA**  
*(Cash on Delivery)*  
Käännös Sami Parkkinen  
Naisia 4, miehiä 6

Komedian päähenkilö, Erkki Joutsen, on keksinyt oivan ansaintakeinon, sosiaaliturvan lypsämisen keinolla millä hyvänsä. Keinoina on muun muassa keksittyjä sukulaisia ja muita tuttavita, joita on kohdannut surkea epäonni. Ainakin Erkin sosiaaliviranomaisille sepittämässä tarinoissa. Erkin rakennelma uhkaa sortua, kun Kelan tarkastaja saapuu hänen kotiinsa, vaikka tarkastajan vierailun syy onkin Erkin kannalta positiivinen: ilmasta rahaa on tulossa lisää. Tarvitaan vain allekirjoitus paperiin. Paha vain, että allekirjoitus tarvitaan Erkin Ruotsiin muuttaneelta entiseltä alivuokralaiselta, jonka sosiaalietuuksista Erkki on nauttinut. Monien muiden lisäksi.

Näyttämökuvana on Joutsenen perheen olohuone.

**Ray Cooney:**

**KOUKUSSA**

*(Caught in the Net)*

Käännös Pentti Kotkaniemi

Naisia 3, miehiä 4

Nopeatempoinen farssi taksikuskin piinasta kahden perheen puristuksissa.

Lontoolainen taksikuski on sattunut menemään naimisiin kahden naisen kanssa. Hän on myös onnistunut salaamaan kaksinnaimisensa vaimoiltaan. Mutta nyt paljastuminen on lähellä.

Molemmista avioliitoista miehellä on teini-ikäinen lapsi, tyttö ja poika. Lapset ovat sattumalta tavanneet netin chattipalstalla, ja suunnittelevat tapaamista kasvatusten. Taksuskia omien lasten mahdollinen seurustelu kauhistuttaa, samoin kuin molempien vaimojen mahdollinen kohtaaminen. Mies ei kuitenkaan aio luovuttaa, vaan taistelee epätoivoisesti pitääkseen molemmat perheensä erillään. Mukaan joutuu tahtomattaan myös vätysmäinen alivuokralainen ja tämän dementoitunut isä.

Pinteessä on sama taksikuski, joka on aiemmin seikkaillut farssissa Juokse vaimosi/lempesi edestä. Jatko-osa toimii kuitenkin itsenäisenä näytelmänä.

**Martin Crimp:**

**HARVEMMIN HÄTÄTILOJA**

*(Fewer Emergencies)*

Käännös Minna Leino

Rooleja 4

On joukko ihmisiä. He kertovat toisilleen tarinaa... vai kirjoittavatko he sitä? Kuvaavatko he ihmisiä ja todellisuutta, vai luovatko he niitä? Joka tapauksessa niistä tulee hämmentävän todellisia. Tarinat avioliittoonsa pettyneestä naisesta ja verilöylystä koulussa piirtyvät eteemme kirkkaina ja konkreettisina. Ennen kuin huomaammekaan, olemme loukussa niiden keskellä. Eikä ulospääsyä näy.

Kolmen pienoisenäytelmän sarja valottaa arkipäiväisen hyvinvoinnin alla piilevää raivoa ja väkivaltaa. Kevyesti ja ironisella otteella kerrotut tarinat ovat hyytävän todellisia ja tarkkuudella kuvattuja. Samalla niissä on outoa runoutta ja herkkyyttä.

Näytelmä ei määrittele henkilöitään tai tapahtumapaikkojaan, joten se antaa mahdollisuudet monenlaisille tulkinnoille.

**Martin Crimp:**  
**JULMAA JA HELLÄÄ**

*(Cruel and Tender)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 5, miehiä 5, poika

Crimp siirtää Sofokleen näytelmän *Trakhiin naiset* nykypäivään, terrorismin vastaisen sodan, lapsitaistelijoiden ja sotarikosoikeudenkäyntien maailmaan. Kenraali Robert on hävittänyt kokonaisen kaupungin ja ottanut terroristipäällikön 18-vuotiaan tyttären saaliikseen. Hallitus pyrkii kaikin keinoin ottamaan etäisyyttä kenraaliin ja tuomitsemaan hänet julkisesti. Hänen vaimonsa Amelia on katkera siitä, että tyttö on lähetetty hänen kotiinsa ja lähettää miehelleen tyynyn, johon on kätkeyty myrkyllistä kemikaalia. Kenraali palaa kotiin invalidina, Amelia tekee itsemurhan ja hallitus pidätyttää kenraalin median silmien alla.

Näytelmää hallitsee alussa Amelia, joka kieltäytyy olemasta uhri ja on voimakas niin vihassaan kuin rakkaudessaankin. Loppuvaiheessa nähdään kenraali, josta vuodet sodan ja jatkuvan uhan keskellä ovat tehneet vainoharhaisen ja vakuuttuneen omasta suuruudestaan.

Crimp näyttää sodan ja väkivallan kierteen vaikutukset ihmisiin ja yhteiskuntaan vavahduttavasti ja runollisesti.

**Martin Crimp:**

**MAALLA**

*(The Country)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 2, miehiä 1

Nelikymppiset Corinne ja Richard ovat muuttaneet maalle Lontoosta. Richard on lääkäri ja entinen huumeiden käyttäjä. Eräänä iltana hän tuo kotiin nuoren naisen, Rebeccan, jonka hän väittää löytäneensä tien vierestä tajuttomana. Pikku hiljaa paljastuu, että Richardilla ja Rebeccalla on ollut suhde.

Crimpin tyyli on tarkka ja omaperäinen. Kielen vivahteet kätkevät alleen painostavan tunnelman, josta kasvaa psykologinen trilleri.

**Martin Crimp:**

**VALVEILLA**

*(Getting Attention)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 3, miehiä 4

Lapsen hyväksikäytöstä kertova näytelmä.

Parikymppisellä Carolilla on pieni tytär, Sharon, joka ei syö eikä nuku. Perheeseen kuuluu myös Carolin uusi avomies, kolmikymppinen, herkästi hermostuva Nick. Perheen naapureina ovat 25-vuotias toimeton Bob ja lähes kuusikymppinen utelias Milly, jotka molemmat tarkkailevat perheen elämää. Molemmat eri syistä. Bob siksi, että tuntee vetoa Carolia kohtaan, ja leskeksi jäänyt, lapseton Milly täyttää tyhjää elämäänsä. Perhettä käy tervehtimässä kolmekymppinen Sal – Carolin ystävä vai sosiaalivirkailija?

Näytelmäteksti on vaativa sekä esittäjille että katsojille. Vaikka lapselle ja lapsesta puhutaan, tätä ei näytetä. Itse hyväksikäyttöä ei näytetä, eikä siitä suoraan edes puhuta. Aikatasoja sekoitetaan, kun tapahtumien päälle esitetään Millyn ja Bobin vastaukset kuulustelijalle sitten, kun kaikki on paljastunut. Arkisen oloiset tapahtumat kertovat henkilöistä, heidän välisistä suhteistaan ja maailmasta, jossa he elävät. Näytelmän maailma piirtyy tunnekylmänä, välinpitämättömänä, itsekkäänä ja rakkaudettomana.

**Martin Crimp:**

**TAPAUS A.**

*(Attempts on Her Life)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 4, miehiä 4

Martin Crimpin *Tapaus A.* on useille puhujille jaettu kertomus, jossa poissaolevaa henkilöä lähestytään eri suunnilta ilman, että häntä koskaan lopullisesti tavoitetaan. ”*Tapaus A.* on pohjimmaisessa kovuudessaan sekä kriittisessä terävänäköisyydessään henkevä, jopa hauskakin ironian ja satiirin vapaudella liioitelluksaan. (...) Martin Crimpin oivallus toimii erittäin hyvin.” (Jukka Kajava, Helsingin Sanomat)

**Martin Crimp:**

***THE TREATMENT***

*(The Treatment)*

Käännös Sami Keski-Vähälä

Naisia 3, miehiä 4

Näytelmäkäsikirjoittajat Jen ja Andrew ovat ostaneet Annen avioliiton tarinan, jossa toistuu sama henkisen väkivallan kuvio. Tuottaja ja käsikirjoittajat haluavat muuttella tarinaa ”uskottavammaksi” ja alkavat manipuloida Annen elämää. Näytelmä saa ensi-iltansa mutta elämässä kaikki käy odottamattomalla tavalla.

Crimp rakentaa arkipäiväisiin asioihin surrealistista, hitaasti kasvavaa kauhua. Tapahtuu Manhattanilla!

**Ben Elton:**

***LEHMÄ MIKÄ LEHMÄ***

*(Silly Cow)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 2, miehiä 3

Doris Wallis on uransa huipulla. Hänen myrkyllinen tv-kolumnipalstansa solvaa uhrejaan säälimättömästi ja tuo hänelle tarpeeksi rahaa kokaiiniin ja rattopoikiin. Kaikki on valmista lopullista kruunua, omaa tv-ohjelmaa varten. Ainoa pilvi taivaalla on katkeroituneen näyttelijän nostama kunnianloukkausjuttu, josta Doris uskoo selviävänsä kevyesti. Mutta juuri suurimman riemun hetkellä Doriksen maailmalta putoaa pohja. Hänen työtarjouksensa osuvat väärin ihmisten silmiin, salatut elämäntavat vuotavat julkisuuteen ja lopulta hänen asunnossaan on ruumis. Onko kaikki vain huonoa onnea vai pirullista juontaa? Entä kuka sen takana on?

Ronskissa ja yllätyksellisessä komediassa mikään ei ole lopulta sitä miltä näyttää. Reipasta pilkkaa saavat osakseen niin moraaliton media kuin itsekeskeiset ja herkkänahkaiset näyttelijätkin. Elton vyöryttää raivokkaan hauskaa sanailua konekivääritahdilla, eikä jätä juurikaan hengähdystaukoja.

**Per Olov Enquist:**

***KASTEMATOJEN ELÄMÄSTÄ***

*(Från regnormarnas liv)*

Käännös Pentti Saarikoski

Naisia 2, miehiä 2

Musta komedia legendaarisen tanskalaisen näyttelijättären ja Hans Christian Andersenin kohtaamisesta. Molempien taustana on slummi, kumpikin on kaikista vaikeuksista huolimatta saavuttanut kuuluisuuden. Kumpikin janoaa epätoivoisesti rakkautta, mutta kumpikaan ei itse pysty rakastamaan. Ja he vihaavat toinen toisiaan tässä näytelmässä, josta kehkeytyy rakkausdraama.

**Michael Frayn:**

***SARANAT JA SARDIINIT***

*(Noises off)*

Käännös Pentti Järvinen

Naisia 4, miehiä 6

Farssin nykyklassikko. Ensimmäisen puoliajan näyttelijät harjoittelevat ohjaajansa johdolla näytelmää, jonka ensi-illan pitäisi olla seuraavana päivänä. Ongelmia ilmaantuu ja tunteet kuohuvat. Väsymyksestä puolikuollut näyttämö mies varautuu paikkaamaan juoppoa näyttelijää, ihmissuhteista juurutaan, ohjaaja ja miespääosan näyttelijä mittailevat valtasuhteitaan ja ohjaajalla on suhde sekä järjestäjään että naisnäyttelijäänsä. Toinen näytös kuvaa toimintaa kulissien takana, kun esitys on käynnissä.

**Jordi Galceran:**

***GRÖNHOLMIN METODI ELI PUDOTUSPELI***

*(El mètode Grönholm)*

Käännös Anu Partanen

Naisia 1, miehiä 3

Suuren yrityksen kokoushuoneessa istuu neljä työnhakijaa, joista yksi valitaan yrityksen kaupalliseksi johtajaksi. Tämä ei kuitenkaan ole mikään tavallinen työpaikkahaastattelu. Seinästä aukeaa luukku, jossa on viesti: *"Yksi teistä ei ole aito hakija, vaan henkilöstöosastomme jäsen. Ensimmäinen tehtävänne on selvittää, kuka hän on."* Tästä alkaa piinaava istunto, jossa henkilökohtaisimmatkaan salaisuudet eivät ole turvassa, eikä kenenkään todellisista tarkoituksiperistä voi olla varma. Mikä tämän pelin tarkoitus on? Millaista johtajaa firma oikein hakee?

Grönholmin metodi on psykologinen jännitysnäytelmä ja satiiri nykyaikaisesta yrityskulttuurista. Näytelmän maailmassa työelämän ja yksityiselämän välinen raja on kadonnut ajat sitten, ja kaikki keinot ovat sallittuja työnhakijan testaamisessa. Teksti säilyy loppuun asti yllätyksellisenä, eikä katsoja voi olla varma kuka lopulta on niskan päällä ja kuka on uhri.

**David Greig:**

**EUROOPPA**

*(Europe)*

Käännös Pärttyli Rinne

Naisia 2, miehiä 6

Pienestä rajakaupungista on rajojen sorruttua tullut Euroopan syrjäkylä. Kaksi muukalaista, isä ja tytär, saapuu kaupungin hylätylle rautatieasemalle, jonka kautta junat aikaisemmin kulkivat suuriin metropoleihin. Muukalaiset kohtaavat virattoman asemanhoitajan ja kantajan, tytön, joka kaipaa uuteen maailmaan. Miesten välille syntyy ystävyys, tytöt yhdistää rakkaus.

Paikoilleen juuttuneiden lamaantuneiden kaupunkilaisten on vaikea sopeutua uuteen tilanteeseen. Lopussa asema palaa savuna ilmaan, kaupunki on päässyt tihutyön myötä Euroopan lehtiin, pois unohduksesta. Ja junat kolkuttavat loputtomana jonona kohti suurten kaupunkien suuria asemia.

Greigin näytelmä kutoo pienten ihmisten haaveista ja ympäröivän maailman välinpitämättömästä asenteesta vangitsevan ja hallitun kokonaisuuden.

**David Greig:**

**KOSMONAUTIN VIIMEINEN VIESTI NAISALLE JOTA HÄN KERRAN RAKASTI  
ENTISESSÄ NEUVOSTOLIITOSSA**

*(The Cosmonaut's Last Message to the Woman He Once Loved in the Former Soviet Union)*

Käännös: Pärttyli Rinne

Naisia 2, miehiä 5 (Naisia 3, miehiä 4 myös mahdollinen)

Avaruuteen unohdetut kosmonautit yrittävät saada kontaktia maahan. Skotlantilainen kalateollisuuden erikoistunut virkamies katoaa salaperäisesti. Ranskalainen ufotutkija ja venäläinen strippari tähystävät öisin taivaalle. Puheterapeutti yrittää kuntouttaa halvauspotilasta ja Maailmanpankin huippuneuvottelija tuo verivihollisia saman pöydän ääreen. Näiden ihmisten kohtalot kietoutuvat yhteen tavoilla, joita he itse eivät ehkä koskaan saa tietää. Kaikki he etsivät yhteyttä. Ja ehkä pienen hetken ajaksi he sen löytävätkin.

Greigin näytelmä on huikea, kirjaimellisesti kosminen visio näkymättömistä langoista, jotka sitovat ihmisiä toisiinsa. Se punoo freskon, jossa avaruus sekä Euroopan keskukset ja syrjäladat muuttuvat yhdeksi tilaksi, jossa kaikki henkilöt ovat yhtä aikaa läsnä. Samalla se on silti herkkä, hauska ja koskettava kuvaus kommunikaation vaikeudesta, yksinäisyydestä ja rakkaudesta.

**Victor Häim:**

**KOHTAUKSEN PARTAALLA**

*(Jeux de scène)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 2

Kaksi naista, kirjailija-ohjaaja ja näyttelijä, joutuvat uutuusnäytelmän harjoituksissa paitsi hermoromahduksen partaalle myös ihmissuhteen perusasioiden äärelle.

”Ranskalaisen Victor Häimin kirjoittama *Kohtauksen partaalla* seikkailee ihmisen julmuuden osa-alueilla sekä älykkäänä ja sanavalmiina komediana että kohti loppuaan tummana ja murheellisena vihan ja leppymättömyyden tragediana.”  
(Jukka Kajava, Helsingin Sanomat)

**Lee Hall:**

**ELVIKSEN KEITTIÖ**

*(Cooking With Elvis)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 2, miehiä 2

Sen jälkeen kun isä kaksi vuotta sitten halvaantui auto-onnettomuudessa, ovat Äitsy ja 14-vuotias Jill kumpikin yrittäneet löytää oman tapansa selvitä tilanteesta. Jill laittaa pakkomielteisesti ruokaa, ja Äitsy iskee nuoria miehiä baareista. Äiti ja tytär ovat lukkiutuneet keskinäiseen vihamielisyyteen, jota isä katselee sivusta liikkumattomana ja puhumattomana. Kun Äitsy tuo kotiin nuoren Stuartin, puhkeaa kriisi täyteen kukkaansa. Stuart huomaa olevansa suhteessa niin äitiin kuin tyttäreenkin, eikä osaa pitää näppejään irti isästäkään. Räjähdyspiste lähenee, eikä turvassa ole edes kilpikonna. Mutta onneksi on aina Elvis, joka julistaa suurta toivon sanomaansa...

Roisi, musta komedia ruuasta, seksistä ja perhe-elämän kauhuista. Elviksen tahdittamassa näytelmässä hervoton komiikka ja ihastuttavan huono maku kietoutuvat villiin fantasiaan. Tekstistä löytyy myös herkkyyttä ja liikuttavia hetkiä. Kaiken kruunaa, Jillin sanoin, *”Sietämättömän äitelä ja lipevän onnellinen loppuratkaisu.”*

**Lee Hall:**

**SPOONFACE STEINBERG**

*(Spoonface Steinberg)*

Käännös Liisa Ryömä

Naisia 1

Teksti on autistisen lapsen monologi, jossa jälleen kerran ilmenee Lee Hallin kyky nähdä jokaisen ihmisen arvo, erilaisuuden rikkaus, surun merkitys ihmisyyden rakentajana.

Jukka Kajava kirjoitti Klockriketeaternin esityksestä 2005: ”Menkää ja nähkää. Tätä ette unohda ikinä.”

**Christopher Hampton:**

**IHMISYSTÄVÄ**

**TOSI YSTÄVÄ**

*(The Philanthropist)*

Käännös Matti Rossi

Naisia 3, miehiä 3

Molièren *Ihmisvihaaja* kääntyy päälaelleen nokkelassa ja surumielisessä komediassa, jonka päähenkilö ei kykene vihaamaan ketään. Philip on hyväntahtoinen filologian professori, joka rakastaa sanojen erittelemistä ja tutkimista ja näkee kaikissa ihmisaivojen tuotteissa jotain hyvää. Tahtomattaan hän kuitenkin loukkaa ihmisiä ja etäännyttää heidät myötämielisyydellään. Hänen morsiamensa Celia turhautuu hänen heikkouteensa ja ajautuu röyhkeän kirjailijan syliin. Philip itse joutuu aggressiivisen Aramintan sänkyyn vasten tahtoaan. Ulkopuolinen maailma on kaaoksessa, kun pääministeri ja puolet hallituksesta murhataan, ja uusi terroristiryhmä alkaa teloittaa menestyskirjailijoita, mutta yliopistolla tähän ei kiinnitetä juuri mitään huomiota.

*Ihmisystävä* on yllätyksellinen ja pistävän hauska näytelmä, jonka keskiössä on herkkä luonnekuva yksinäisestä miehestä. Hampton yhdistää villin satiirin psykologiseen tarkkanäköisyyteen.

**Christopher Hampton:**

**VAARALLISIA SUHTEITA**

*(Les liaisons dangereuses)*

Käännös Rauno Ekholm

Naisia 6, miehiä 3, palvelijoita

Markiisitar de Merteuil ja kreivi de Valmont ovat ylivertaisia pelureita intohimon pelikentällä. Kun markiisitar janoaa kosta hänet hylänneelle rakastajalle, hän yllyttää kreiviä viettelemään tämän neitseellisen morsiamen. Valmontilla itsellään taas on tähtäimessään vielä vaikeampi kohde: hyveellinen ja uskollinen rouva de Tourvel. Mutta on yksi asia, jota he eivät ole ottaneet huomioon, ja joka saa pelin ryöstäytymään heidän käsistään: aito rakkaus.

Choderlos de Laclos'n klassisen romaanin näyttämösovitus on jäätävän kylmä ja hehkuvan kuuma draama seksistä, vallasta ja manipuloinnista. Sen älyllisyyden ja hienostuneisuuden alla sykkii kiihkeä, tuhoava intohimo.

**David Hare:**  
***HENKÄYS ELÄMÄÄ***  
*(The Breath of Life)*  
Käännös Aino Pirola  
Naisia 2

Kaksi ikääntyvää naista, Frances ja Madeleine, kohtaavat pienellä saarella. Heitä yhdistää mies. Frances oli hänen kanssaan naimisissa, Madeleinella oli hänen kanssaan pitkä suhde. Mies on jättänyt molemmat ja muuttanut Yhdysvaltoihin nuoren naisen kanssa. Francesista on tullut menestyvä kirjailija, ja Madeleine on vetäytynyt saarelle tekemään tutkimustyötään. Nyt Frances tekee muistelmateosta ja saapuu tapaamaan Madeleinea ensimmäistä kertaa.

Läpi yön kestävä kohtaaminen ei päästä kumpaakaan naista helpolla. Muistot ja piilotetut tunteet nousevat esiin. Keskinäisestä vihamielisyydestä huolimatta naiset alkavat nähdä toistensa sisäisen voiman ja rohkeuden. Tapaaminen ei ehkä tuo mitään ratkaisua, mutta jokin on aamulla muuttunut.

Kaksi rikasta naisroolia tarjoava intiimi näytelmä on ulkoisesti rauhallinen ja vähäeleinen, mutta syvälle sieluun käyvä ja ravisteleva luonnetutkielma.

**David Hare:**  
***JUUDAKSEN SUUDELMA***  
*(The Judas Kiss)*  
Käännös Aino Pirola  
Naisia 1, miehiä 6

Vuosi on 1895. Oscar Wilde on hävinnyt kunnianloukkausjuttunsa, ja häntä odottaa pidätys homoseksuaalisesta käyttäytymisestä. Ystävät rukoilevat häntä pakenemaan maasta, mutta hänen rakastettunsa Lordi Alfred "Bosie" Douglas yllyttää häntä jäämään ja taistelemaan. Wildella on vain hetki aikaa päättää koko elämänsä suunta.

Kaksi vuotta myöhemmin Wilde on uudestaan valinnan edessä. Hän on hylätty, vararikossa, vieraalla maalla. Hänen tulevaisuutensa riippuu siitä, suostuuko hän hylkäämään Bosien. Mutta myös Bosieta houkutellaan jättämään Wilde. Onko kaikki se, minkä varaan Wilde on elämänsä rakentanut vain petosta ja harhakuvaa?

David Hare punoo tunnetuista henkilöistä ja tapahtumista koskettavan draaman, jonka käännteitä jännittävät nekin, jotka tietävät tarinan lopun. Ehdoton rakkaus ja suurin petos ovat punoutuneet siinä erottamattomasti yhteen.

**David Hare:**

**SININEN HUONE**

*(The Blue Room)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 1, miehiä 1

Tyttö kohtaa taksikuskin, joka kohtaa au pairin, joka kohtaa opiskelijan... kunnes ketju muodostaa täyden kehän. Arthur Schnitzlerin alkuperäisen *Reigen*-nimisen teoksen esitykset kiellettiin Wienissä vuonna 1921, koska näytelmää pidettiin säädyttömänä. Max Ophuls ohjasi v. 1950 samaan ideaan perustuvan elokuvan *La Ronde*. Nykypäivän suurkaupunkiin sijoittuvan sovituksen on kirjoittanut David Hare, yksi arvostetuimmista englantilaisista näytelmäkirjailijoista. Kohunäytelmän pääosassa on nähty mm. Nicole Kidman.

**David Hare:**

**TAIVAAN VALO**

**KATTOIKKUNA**

*(Skylight)*

Käännös Aino Pirola

Naisia 1, miehiä 2

Yleinen ja yksityinen yhdistyvät ja erottuvat kiinnostavasti Davin Haren kamarinäytelmässä. Menestyvä johtaja ja varattomien lasten opettamiselle omistautunut nainen ovat rakastaneet toisiaan intohimoisesti ja salaa, sitten eronneet ja kohtaavat nyt vuosien kuluttua.

**David Hare:**

**VIIMEINEN VUODE**

**SINKKIVUOTEELLA**

*(My Zinc Bed)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 1, miehiä 2

"Viimeinen vuode on tarina vahvuudesta, heikkoudesta, rakkaudesta ja ihmisen kaipuusta kadotettuihin ihanteisiin. Tarina kertoo myös riippuvuudesta: alkoholiin, huumeisiin ja toiseen ihmiseen. Paul Peplow on nukkavieru juoppo runoilija, joka vähän vahingossa joutuu pönäkän entisen kommunistin, nykyisen it-alan liikemiehen Victor Quinnin ja tämän vaimon, ex-narkkarin, Elsan elämään. Tarinassa on myös kolmiodraaman aineksia, kun kaksi riippuvaista tuntevat vetoa toisiinsa." kirjoittaa Annina Pennonen (*Uutis-Häme 2003*) Hämeenlinnan kaupunginteatterissa tapahtuneesta Suomen kantaesityksestä.

**Ronald Harwood:**  
**HITLERIN KELLONSOITTAJA**  
**PUOLESTA JA VASTAAN**

*(Taking Sides)*

Käännös Aino Pirola

Naisia 2, miehiä 4

Näytelmä tapahtuu toisen maailmansodan jälkeisessä Berliinissä, jossa amerikkalainen majuri kuulustelee tähtikapellimestari Wilhelm Furtwängleriä tämän suhteesta natsihallintoon. Furtwängler oli yksi viime vuosisadan suurimmista maestroista, jonka loistavaa uraa tahrasi se tosiseikka, että hän loi karriäärinsä Hitlerin Saksassa.

Teksti sai Suomen kantaesityksensä Q-teatterissa 2006 nimellä *Hitlerin kellonsoittaja*.

”Teemojensa ja esittämiensä kysymysten kautta *Hitlerin kellonsoittaja* on kiinni tässä hetkessä. Ohjaajan sanoin: ei uskalla edes ajatella mitä Irakissa nyt tapahtuu. Kuka siellä joutuu tekemään sopimuksen paholaisen kanssa.” (Eeva Kemppi, Turun Sanomat)

**Ronald Harwood:**  
**PUKIJA**

*(The Dresser)*

Käännös Arto af Hällström

Naisia 3, miehiä 4

Näytelmä kertoo Shakespearen näytelmiin erikoistuneesta vanhenevasta tähtinäyttelijästä, hänen pukijastaan ja seurueesta, joka valmistautuu esittämään Kuningas Learia 227. kerran sotaa käyvässä Englannissa 1942. Suomen kantaesitys oli Kansallisteatterin Willensaunassa.

”Esitys jää teatterihistoriaamme tapauksena, jossa näyttelijämohikaani Esko Salminen ja hänen Learinsa kaksoisvalottavat ainutkertaisesti luomisentuskaa ja ylhäisen alhaisuutta.” (Kirsikka Moring, Helsingin Sanomat)

**Robin Hawdon:**  
**TÄYDELLISET HÄÄT**

*(Perfect Wedding)*

Käännös Mikko Viherjuuri

Naisia 4, miehiä 3

Hääaamun valjetessa sulhanen kokee elämänsä shokin. Hänen vieressään hääsviitin sängyssä makaa alaston nainen, joka ei suinkaan ole hänen morsiamensa. Miehellä ei ole kuitenkaan aikaa jäädä muistelemaan eilisiltä, sillä morsian on pian tulossa pukeutumaan häitä varten. Jos avioliitto aiotaan vielä pelastaa, tarvitaan nopeita toimenpiteitä. Sulhanen värvää bestmanin apuun, mutta katuu sitä pian, kun saa tietää seuralaisensa olevan tämän tyttöystävä. Häävieraiden kerääntyessä alakertaan alkaa hotellihuoneessa piilottelujen ja hätävalheiden kierre, jossa siivooja joutuu esittämään tyttöystävää ja päinvastoin, ja hotellin johtaja ajautuu hermoromahduksen partaalle. Kaiken keskellä sulhasen on päätettävä, kenen kanssa hän lopulta haluaa naimisiin.

*Täydelliset häät* on parhaiden perinteiden mukainen farssi yllätyksineen ja vauhdikkaine käänteineen, mutta samalla myös romanttinen komedia, jossa tunteet iskevät äkillisesti ja ihmiset joutuvat miettimään ketä he todella rakastavat.

**Axel Hellstenius:**

**ELLING**

*(Elling og Kjell Bjarne)*

Käännös Henri Kapulainen

Naisia 3, miehiä 3

Näytelmä ja elokuva Ingvar Ambjornsenin bestseller-romaanin *Brodre i Blodet* mukaan. Lämminsydämisen humoristinen kertomus miehistä, jotka yrittävät sopeutua yhteiskuntaan mielisairaalassa vietettyjen vuosien jälkeen. Arkielämä on täynnä haasteita; ravintolasalin ylittäminen kauhistuttaa kuin tutkimusretki etelänavalle.

"*Elling* on tarina siitä, kun kaupalla käyntikin tuntuu mahdottomalta. Tai puhelimeen vastaaminen. Tai baarissa istuminen, ihmisten katseet ja suunsa avaaminen. (...) *Elling*-elokuvan ja -näytelmän taustalla oleva Ingvar Ambjornsenin kirja on hyvä esimerkki siitä, miten syrjäytymistä ja mielenterveysongelmiakin voi käsitellä huumorilla ja miten mielen herkimmistäkin värähdyksistä voi syntyä jäntevää draamaa." (Anne Välinoro, Aamulehti)

**Antti Hietala:**

***VARIATIO DELECTAT - PAHA TAHTO***

Naisia 4, miehiä 2

Kun Reke ja Sari menevät kihloihin, näyttää siltä kuin kaksi itsepäistä oman tiensä kulkijaa olisivat viimein löytäneet yhteisen sataman. Mutta Reken mustasukkaisuus ja arvaamaton käytös varjostavat suhdetta alusta lähtien. Sari jättää hänet, mutta Reke ei suostu jättämään asiaa tähän. Hän muuttuu yhä holtittomammaksi, ja tapahtumat vyöryvät kohti väijäämätöntä ratkaisuaan. Samanaikaisesti seuraamme 1920–30 -luvun Saksaan sijoittuvaa tarinaa sarjamurhaaja Peter Kurtenista ja hänen vaimostaan Evasta, joka tietää miehen todellisen luonteen, mutta pitää silti kaikin keinoin tästä kiinni.

Variatio Delectat pureutuu tekoihin, joille ei ole selitystä. Se katsoo järkähtämättä ihmismielen pimeälle puolelle ja näyttää, miten ohut on raja normaalielämän ja painajaisen välillä. Näytelmän väkevä ihmiskuvaus ja hurja, kohtalonomainen tarinankuljetus luovat järkyttävän mutta samalla puhdistavan kokemuksen.

**Seija Holma:**

***ONNELLISTEN MAA***

Naisia 4, miehiä 3

Tapahtuu 1990-luvulla hämäläisessä kylässä. Joukkoa keski-ikäisiä kyläläisiä yhdistää sairastuminen muistihäiriötautiin. Opettajalla ja tämän vaimolla, sisäänostajalla, rakennusinsinöörillä ja kirjakauppialla sairaus etenee eri tahtiin, mutta kaikki päätyvät lopulta dementiakoti Onnenmaahan. Siellä ei enää muisteta edes omaa aviopuolisoa tai omia aikuisia lapsia. Kaikilla heillä dementiaan hukkuvilla on ollut unelmia, jotka ovat jääneet toteutumatta.

### **Kari Hotakainen – Juha Lehtola:**

#### **BRONKS**

Naisia 2, miehiä 5

Raimo Kallio syntyy ja kasvaa Joutomaalla, Keskustan liepeille unohtuneella alueella. Hänet on pultattu kokoon ja teräksellä vahvistettu, ja hänen päässään on pakkomielle maan kaivamiseen. Maasta hän löytää myös Marja-Liisan, joka mieltyy Raimoon, mutta kaipaa Keskustaan. Keskusta alkaakin laajentua Joutomaalle, ja asukkaita ryhdytään siirtämään. Raimo panee aggressiivisesti vastaan, ja lopputulos voi olla vain tuhoisa.

Hotakaisen romaanin dramatisointi on epämääräiseen aikaan ja paikkaan sijoittuva, science fiction -tyyppinen kuvaus kahden maailman törmäämisestä ja yhteiskunnan häviäjistä ja voittajista. Se kertoo rujoista ja vakaista ihmisistä jotka puhuvat vain kun on asiaa ja elävät työnsä kautta.

Näytelmä kysyy, mitä tapahtuu kun ihminen revitään juuriltaan ja pakotetaan sopeutumaan vieraaseen ympäristöön. Bronksin tarina on synkkä, mutta Hotakaisen huumori ja vähäeleinen tunteikkuus tuovat näytelmään kepeyttä ja herkkyyttä.

### **Kari Hotakainen – Miko Jaakkola:**

#### **BUSTER KEATON – ELÄMÄ JA TEOT**

Miehiä 1, pianisti

*”Kaikkeaa mitä en sano, voidaan käyttää minua vastaan, koska hiljaisuus on veitsi.”*

Buster Keaton on mykän komedian mestari ja varaosamyyjä Vantaalta. Hän piiloutuu mustan pukunsa taakse. Hän ei tule elämänsä kuin kauhakuormaaja, vaan luiskahtaa postiluukusta kuin mainoslehtinen. Hänen tavallisuudestaan saa kiinni, mutta siihen ei juutu. Tänä iltana hän kertoo ajatuksiaan elämästä, elokuvasta ja rakkaudesta. Ääneen pääsevät myös Keatonin perhe, lapsuudenkodin talonmies, sekä Charlie Chaplin ja Mike Tyson.

Kari Hotakaisen romaanin näyttämösovitus on syvämietteisen hilpeä ja melankolisen kevyt syväluotaus miehenä olemiseen. Hotakaisen aforistiset mietteet saavat rinnalleen musiikkisäestyksen, joka omalla huomaamattomalla tavallaan kommentoi ja täydentää Busterin maailmaa.

*”Alakulo on ilotalon kivijalka. Ei muuta. Tervetuloa.”*

**Kari Hotakainen – Jukka Heinänen:**

***JUOKSUHAUDANTIE***

12 henkilöä

Tarina Matti Virtasen pakkomielteestä on tuttu kirjasta ja elokuvasta. Mutta nyt kotirintamamies on edessämme näyttämöllä. Saamme seurata aivan vierestä hänen epätoivoista yritystään koota perheensä yhteen. Jos vain hän pystyisi hankkimaan oman talon, kaikki olisi hyvin. Hän tarkkailee salaa suomalaisen keskiluokan elämää omakotitalojensa pihilla ja haluaa päästä samaan keinolla millä hyvänsä.

Jukka Heinänen näyttämösovitus säilyttää Hotakaisen särmikkään ihmiskuvauksen, jäljittelemättömän kielen ja kirpeän huumorin. Mutta se muuttaa ne aidoksi teatterielämykseksi, joka päästää meidät Matin pään sisään aivan uudella tavalla. Todellisuus ja fantasia sekoittuvat yhtä aikaa hilpeästi ja koskettavasti.

**Kari Hotakainen:**

***PUNAHUKKA***

Naisia 4, miehiä 3

*”On kummallista, että jos ihminen tunnustaa väriä, häntä haukutaan mustavalkoiseksi.”*

Konduktööri Pekka tulee uskoon ja haluaa korjata kaikki tekemänsä virheet, mutta saa vain sotkettua itsensä ja läheistensä elämän. Hänen vaimonsa Elina ei kaipaisi mitään lisähuolia, kun adoptioasiakin on viimein etenemässä. Seppo-veli taas on käärmeissään tuottoisan salakuljetusbisneksen loppumisesta. Kun sisarpuoli Katja saapuu Venäjältä, joutuu Pekka kysymään itseltään kuinka vahva hänen uskonsa lopulta on ja kykeneekö hän myös toteuttamaan sitä teoillaan. Hänen mukanaan kriisiin ajautuu pastori Martti, jolta uupumus on vienyt intohimon työhön.

Punahukka on vakava komedia uskosta, armosta ja anteeksiannosta. Se näyttää mitä tapahtuu, kun tavalliset keskiluokkaiset ihmiset törmäävät isoihin kysymyksiin, joita ei yleensä pahemmin mietitä. Samalla se on myös valloittavan hauska teksti täynnä mukaansatempaavaa dialogia ja herkullisia henkilöähahmoja.

Näytelmä sai Pohjoismaisen näytelmäpalkinnon 2006.

**Ilmari Kianto – Juha Hurme:*****PUNAINEN VIIVA***

Naisia 4, miehiä 5, avustajia

Ilmari Kianto kirjoitti Punaisen viivan tuoreeltaan ensimmäisten, 15.–16. maaliskuuta 1907 järjestettyjen eduskuntavaalien jälkeen. Topi ja Riika Romppasen perheestä kertova romaani ilmestyi vuonna 1909.

Dramatisoinnin on tehnyt Juha Hurme, joka myös ohjasi näyttämöversionsa Kajaanin Kaupunginteatteriin sen juhliessa kaupungin satavuotista teatteritoimintaa.

”Agitaation innostamana Topi ja Riikakin lähtevät äänestämään siinä uskossa, että köyhyys heidän kohdallaan tällä keinoin väistyy ja että vastedes saadaan riittävästi ruokaa ja ehjät vaatteet ylle. Kuten tiedetään, näin heille ei kuitenkaan käy, vaan korpikirjailija Kianto pistää Romppasen perheen entistä suurempien koettelemusten eteen vaalien jälkeen.” (Irmeli Haapanen, Turun Sanomat)

**Juha Jokela:*****FUNDAMENTALISTI***

Naisia 1, miehiä 1

Markus, uudistushenkinen ja kirkon joustamattomuuteen kyllästynyt pappi, tapaa vanhan ystävänsä Heidin kahdenkymmenen vuoden jälkeen. Tästä on tullut kiihkeä lahkolainen, joka haluaa pelastaa Markuksen joutumasta helvettiin. Markus järkyttyy, mutta haluaa ymmärtää Heidiä ja auttaa häntä. Heidän välilleen syntyy repivä henkinen taistelu, jossa kumpikin joutuu arvioimaan uudelleen mihin uskoo ja miksi. Markuksen on myönnettävä oma vastuunsa Heidin tilanteesta ja kohdattava oma sisäinen fundamentalistinsa.

Jännittävässä ja herkkävireisessä näytelmässä törmäävät ehdoton uskonvarmuus ja nykyaikainen moniarvoisuus ja suvaitsevaisuus. Se pakottaa meidät katsomaan sisimpäämme ja kysymään mille arvoille me perustamme elämämme. Näytelmä ei saarnaa, vaan pohtii ja tarkastelee kysymyksiään monista näkökulmista. Se ei kerro vain uskonnosta, vaan myös totuuden etsinnästä ja toisen ihmisen kohtaamisesta.

Näytelmä sai Pohjoismaisen näytelmäpalkinnon vuonna 2008.

**Juha Jokela:**

**MOBILE HORROR**

Naisia 1, miehiä 3

Mobiilifirma Dacutecin toimitusjohtaja Terhi palaa hermoromahduksen jälkeen töihin täynnä uusia ideoita. Hän haluaa arvioida firman arvot uudelleen ja markkinoida vain sellaisia tuotteita joiden takana hän voi seistä. Gandhi esikuvanaan hän pyrkii tuomaan kännykkäbisnekseen iloa ja lähimmäisenrakkautta. Terhin arvot joutuvat testiin, kun Dacutecin yllä leijuu fuusiuuhka, ja uusi menestystuote on kehitettävä kahdessa viikossa. Onko pehmeisiin arvoihin varaa, kun työpaikat ovat pelissä?

Juha Jokelan menestyskomedia pureutuu liike-elämän armottomaan työtahtiin ja kovaan kilpailuun veitsenterävällä huumorilla ja tarkalla dialogilla. Samalla se pohtii laajemminkin elämän arvoja ja sitä kuinka ne loppujen lopuksi pitää saada ilmenemään jokapäiväisessä elämässä, vaikka pieninäkin tekoina.

*"Mä oon semmonen jätkä joka sanoo itelleen, että 'do what you got to do' ja 'shot on target' ja 'scores' ja mä vielä teen sen. Mut mä en petaile. Mä en ikinä, todellakaan, milloinkaan, petaile. Never."*

**Teemu Kaskinen:**

**ANNA MINUN RAKASTAA VÄHEMMÄN**

Miehiä 3

Tämä kolmen miehen riehakas tragikomediala tapahtuu broileriteurastamon pukuhuoneessa.

"Teksti sisältää paljon huumoria, oivalluksia ja toivoa. Konkreettinen puhe työstä ja broileriteollisuuden tuntemus tuovat yhdessä tilassa tapahtuvaan esitykseen kaivattua elämää ja liikettä. Paljosta puheesta huolimatta miehet eivät vain filosofoi. Kaskisen teksti välttää pyrkimykset opettaa. Oivallukset elämästä, ystävyydestä ja rakkaudesta eivät tunnu latteilta. Näiltä miehiltä kuuntelee mitä tahansa." (Eeva Kemppi, Turun Sanomat)

**Teemu Kaskinen:**

**RAUHAN RUHTINAS**

Naisia 3, miehiä 3

On uuden vuoden yö, muutto ja ilotulitus. Jussi palaa kotiseudulle sydän täynnä kultaisia aikeita ja tuo tullessaan hävityksen kauhistuksen. Jussi kuvittelee olevansa uuden ajan evakko. Hän on pettynyt suuren maailman koulutus- ja naistarjontaan ja tahtoo takaisin kotiin. Jussi on hellinyt mielessään kuvaa lapsuuden Joutsenosta, kultaisten peltojen ympäröimästä onnelasta. Mielessä hellitty kuva ei enää vastaa todellisuutta. Entiset pelot kasvavat koivua, paras kaveri on menetetty pikku-siskolle, isästä on tullut kunnallispoliitikko ja moni muukin asia tuntuu olevan päin helvettä.

**Sami Keski-Vähälä:**

***SUURI SINIVALKOINEN JUOKSIJA***

Naisia 1, miehiä 8, rooleja yhteensä 14

Näytelmä on urheilukomedia, jossa ei ole mitään hauskaa niille, jotka rakastavat urheilua. Näytelmä sijoittuu 70-luvulle – aikaan, jolloin markkinamiehet alkoivat laskea urheilun arvoa markkoissa ja DDR:n naisurheilijat ajoivat partaansa useammin kuin miehet. Suomalaista itsetuntoa olivat lyhyessä ja pitkässä juoksussa kohottaneet mm. Paavo Nurmi, "Lentävä suomalainen" Hannes Kolehmainen ja Lasse Viren. Ja yhä vieläkin saa sinivalkoinen paita letkan kärjessä sydämet läpäyttämään: Suomi, Suomi, Suomi...

Lassi Lohi, juoksijalupaus Äkämän kylästä ponnistaa esikuviansa innoittamana kansainvälisille areenoille kilpakumppaneinaan hiki, kipu, kurinalaisuus, voitonriemu ja tappio. Radalla otetaan mittaa myös ihanteista: puhdas urheiluhenki vs. voitto keinolla millä hyvänsä. Urheilukomediassa yhdistellään vapaasti historiaa ja fiktiota: Lassi Lohi mittelee mm. Virenin, Juha "Julma-Juha" Väätäisen ja Frank Shorterin kanssa.

**Miko Kivinen:**

***ALAMÄKIJUOKSIJAT***

Naisia 5, miehiä 4

Teini-ikäinen Ransu räökkää itseään juoksemisella ja paastolla. Naapurin Ritu on jatkuvassa konfliktissa äitinsä ja tämän miesystävän kanssa. Nuorten vanhemmat purkavat keski-ikäisen kriisiään riitelemällä, eivätkä huomaa mitä heidän ympärillään tapahtuu. Kerrostalon tapahtumia tarkkailee kiukkuinen mummo, joka tekee kovaan ääneen selväksi, mitä ajattelee nykymaailmasta. Tunteet kuohuvat yhä hurjempina, ja väistämätön purkaus on edessä.

*Alamäkijuoksijat* on kirpeän hauska tragikomedia ihmisistä, jotka ovat sulkeutuneet keskinäiseen yhä ahtaammaksi käyvään maailmaansa, ja joita vaivaa nimetön ahdistus. Sen yhä absurdimpiin mittasuhteisiin paisuva komiikka ja ylitsepursuvat henkilöhahmot jäävät pitkäksi aikaa mieleen.

**Miko Kivinen:**

***KOKO PERHE MAITOHAPOILLA***

Naisia 5, miehiä 5

Jukkis tulee Saksasta käymään perheensä luona, koska vaistoa, ettei kaikki ole hyvin. Irtisanomisen uhka saa isän hermoilemaan, pikkusisko Paula purkaa ahdistustaan viiltelemällä itseään, ja äiti yrittää pitää kaiken kasassa. Menestynyt tuttavapariskunta, jonka kanssa isä on käynyt jatkuvaa elintasokilpailua, ajautuu samaan aikaan omaan kriisiinsä, kun mies valmistautuu maratoniin ja vaimo shoppailee pakkomielteisesti. Kollektiivinen hermoromahdus lähestyy.

Miko Kivisen villi elintasokomedia kertoo ajasta, jossa kuluttaminen on onnen mittari ja aidot tunteet padotaan kunnes ne purkautuvat räjähtäen. Näytelmä yhdistää hirtehisen huumorin ja avoimen tunteellisuuden, eikä jätä tuskin ketään kylmäksi.

**Miko Kivinen:**

***NAPA-ALUE***

Naisia 5, miehiä 4

*Napa-alue* on koominen näytelmä omaan napaan tuijottamisesta. Sen teemoina ovat parisuhteet, itsetunto ja elämän tarkoitus. Esitys peilaa todellisuutta, jonka keskellä elämme juuri nyt.

Näytelmän henkilöt elävät keskisuuren kaupungin lähiössä toiveineen, pelkoineen ja ristipaineineen. Tarina käynnistyy työyhteisökouluttaja Karin työuupumuksesta ja tutustumisesta uusiin naapureihin, joiden kotiin on juuri asennettu kallein keittiökalustus mitä rahalla saa. Pinta saattaa kiiltää, mutta mitä onkaan kaappien kätköissä?

**Miko Kivinen:**

***RANSU***

Naisia 2, miehiä 3

Ransu on 15-vuotias ysiluokkalainen, jolle koulu ei maita eikä oikein elämäkään. Ransun vanhempien avioliitto on jatkuvaa kriisiä, isä on turhautunut ala-asteen opettaja ja äiti burnout pienyrittäjä. Ransun ihastus, vuotta vanhempi serkkutyttö Tipsu muuttaa perheeseen tilapäisesti saatuaan harjoittelijan paikan.

Kuvioita hämmentää myös uusi naapuri, kunnallisvaaliehdokas Risto, jonka pään on sekoittanut avioero. Vaimo jätti Riston tämän työskennellessä Etelä-Amerikassa vaneritehtaalla syyttäen miestä ekokatastrofista.

Näytelmä on täynnä tilannekomiikkaa, mutta pohjalla on vakava kysymys: miten ”tavallinen ihminen” voi säilyttää mielenterveytensä ja elää nyky-yhteiskunnan ja globaalien tietoisuuden paineiden alaisena?

**Leea Klemola:**

**JESSIKA – VAPAANA SYNTYNYT**

Naisia 4, miehiä 6

Jessika on rujan ja julman kaunis kuvaus kipeästä rakkaudesta ja perhe-elämän outoudesta. Se on groteskilla tavalla hauska, mutta samalla tarkasti ja aidosti piirretty tragikomedia. Näytelmässä ei ole varsinaista yhtenäistä juonta, mutta se rakentaa uskottavan ja kiehtovan maailman, jossa arkipäiväiset tapahtumat paisuvat absurdeihin mittoihin.

Näytelmä kuvaa kahta viikkoa, joiden aikana Jessika vihdoin irtaantuu nöyryyttävästä suhteesta poikaystävänsä. Vaikka Jessikan päähenkilö on 14-vuotias tyttö, ei näytelmä ole mikään tavallinen kasvukertomus. Nimirooli on kirjoitettu mahdollisimman iäkkään naisnäyttelijän esitettäväksi. Teini-ikäinen ihminen ja hänen tunne-elämänsä otetaan uudella tavalla vakavasti ja nähdään aidosti kiinnostavana. Vanhempien ja lasten vastakkainasettelun tilalla äiditkin nähdään jonkun tyttärenä, osana pitkää ketjua.

Kirjailijan mukaan ”näytelmä perustuu havaintoon, että jokin ihmisessä pysyy aina samana. Se miltä tuntuu rakastaa, miltä tuntuu pelätä, ja miltä tuntuu luottaa”.

**Leea Klemola:**

**KOKKOLA**

Naisia 6, miehiä 7

Kokkola on hullu, karhea ja liikuttava näytelmä, joka ei mahdu lajityyppeihin, niin kuin eivät sen ihmisetkään. Piano Larsson pyörittää kahden kaverinsa kanssa henkilöhuolintafirmaa, joka auttaa eri tavoin pulaan joutuneita ihmisiä ja kuljettaa heitä bussillaan. Portsari Marja-Terttu Zeppelin haaveilee matkasta Grönlantiin, mutta joutuu pakenemaan meren jäälle. Hänen veljensä Saku harjoittelee nukan avulla lastenhoitoa vaimonsa Katariinan kanssa, joka ei jätä käyttämättä yhtään tilaisuutta nälvii miestänsä pyörätuolistaan käsin. Marja-Tertun tytär Maura on rakastunut Pianon tyttöystävään Minnaan.

Kokkolassa nainen muuttuu hylkeeksi, suhde päätetään sanelukoneella ja rakkautta osoitetaan ottamalla turpiin. Sen henkilöt ovat ehdottoman tosissaan niin rakkaudessaan kuin katkeruudessaankin. Näytelmä ei noudata totuttuja hyvän dramaturgian sääntöjä, vaan elää näyttämöllä omilla ehdoillaan. Sen ronski kielenkäyttö ja mieshahmojen toistuva alastomuus vaativat niin tekijöiltä kuin katsojiltakin rohkeutta, mutta niiden takaa löytyy rosoista kauneutta ja arktisen kylmää herkkyyttä.

*”Oleellista ja täysin liikeidean mukasta on että saadaan se tunnetila päälle että tehään töitä vaikkei töitä olisikaan. Kaikki työ mitä kukaa ei oo varannu on meidän hommia.”*

**Leea Klemola – Klaus Klemola:**

**KOHTI KYLMEMPÄÄ**

Naisia 5, miehiä 6

Kokkolan tarina jatkuu. Marja-Terttu pitää nyt maailman pohjoisinta grilliä Grönlannissa, mutta kaipaa yhä kylmempään. Piano Larssonin johtama retkikunta on matkalla perustamaan uutta yhteiskuntaa, ja matkaan lähtevät niin maailman viimeiset neanderthalinihmiset kuin Pianon isoäitikin, 78-vuotias prostituoitu. Mutta niin kylmää ei ole missään, etteivät tunteet leimuaisi, ja kohta rakoilevat niin jää kuin seuruekin.

Klemola jatkaa edellisestä menestysnäytelmästä tutulla epäkorrektilla ja hävyttömän hauskalla tyylillä. Tarina ihmisistä luonnonvoimien ja rakkauden armoilla on ennalta-arvaamaton, mystiikkaa ja mustaa huumoria sekoittava matka maailman ja ihmismielen ääri rajoille.

*”Tämä on ehottomasti eroottisin ympäristö missä minä oon ikinä ollu; tämmönen pimiä, kylmä, liukas, epätasanen heleveti. Ainoostaan pommisuoja sodan aikana pystyy liikuttelemaan vielä suurempia tunteita.”*

”Mitään näin pakahduttavan pätkähullua en ole nähnyt naismuistiin – jos koskaan. Nostan kädet. Napajäätiköiden commedia dell'arte ammentaa karnevalismin ytimeä.” (Kirsikka Moring, Helsingin Sanomat)

**Anna Krogerus:**

**HEIKKO ESITYS!**

Naisia 4, miehiä 3

Häpeästä kertovan näytelmän ensi-iltaan on viisi päivää, ja näyttelijät odottavat kuumeisesti tekstiä, kun kirjailija sekoaa. Työryhmä joutuu kehittämään tekstin itse. Näyttelijöiden ja ohjaajan on kohdattava omat häpeän hetkensä ja jalostettava ne teatteriksi. Samalla he joutuvat katsomaan itseään todella silmiin ja tekemään ratkaisevia päätöksiä elämässään ja ihmissuhteissaan. Vähitellen he alkavat ymmärtää, ettei aina tarvitse olla vahva tai voittaja. Heikkoudessakin on voimaa.

Näytelmä liikkuu nykyhetken, muistikuvien ja mielikuvituksen välillä. Se käsittelee seksuaalisuuden, ruumiillisuuden ja alistamisen teemoja hauskesti, koskettavasti ja ennen kaikkea inhimillisesti. Katsoja pääsee kulkemaan henkilöiden mukana matkan pingottamisesta ja ahdistuksesta vapautumiseen ja iloon.

**Anna Krogerus:**  
**KUIN ENSIMMÄISTÄ PÄIVÄÄ**

Naisia 4, miehiä 6

Tämä tragikomediala hoivatyön arjesta vanhusten hoitokodissa on täynnä mustaa huumoria. Näytelmän päähenkilö, Ritva, on viisikymppinen perushoitaja, joka puurtaa kutsumusammattissa, jatkuvien säästötoimien paineessa, ilman vakituista työsopimusta. Ritvan työtoverit ovat toisia ptkätyöläisiä, sivareita ja työllistettyjä, onpa joukossa yksi maahanmuuttajakin. Näytelmä kertoo siitä, miten tämän päivän työelämä, erityisesti kurjistuvalla hoitoalalla, imee vastuuntuntoisesta ja kiltistä ihmisestä kaiken irti, ja pahimmassa tapauksessa heittää tämän sitten menemään, nuoren ja koulutetun tykinruuan tieltä.

*"RITVA: Kaksikymmentä vuotta mä oon tehny tätä työtä. Että jos tän viikon vielä jaksaa ni sitte, jos kesään vielä jaksaa ni sitte. Mikä se on se sitte? Entä jos sitä ei ole olemassakaan? Jos ei koskaan tulekaan mitään toisenlaista, aina vain tätä samaa. Päivät vierii ohi ku junan vaunut, ja minä en pääse kyytiin."*

**Anna Krogerus:**  
**NAISIA TEORIASSA**

Miehiä 3

Hääjuhla saa yllättävän käänteitä kun morsian ei saavu paikalle. Kolme miestä – sulhanen, sulhasen veli ja bestman – jää vieraiden poistuttua selvittämään tilannetta. He istuvat koko yön ja viina virtaa. Miehet yrittävät tarinoita kertomalla ymmärtää, mitä morsiamelle on tapahtunut. Aamun sarastaessa tarinat ja todellisuus ovat kietoutuneet toisiinsa vyyhdiksi, jota katsoja jää selvittämään.

**Anna Krogerus:**  
**RAKKAUDESTA MINUUN**

Naisia 3, miehiä 1

Jalovaaran perhe hajoaa hitaasti sisältäpäin suuressa asunnossaan vauraalla asuinalueella. Sisustussuunnittelija Tea ja tv-psykologi Lauri etäännyvät toisistaan, ja Tean turhautuminen purkautuu äkillisinä mielialanvaihteluina ja tunnepuuskina. Lauri sulkeutuu työnsä taakse ja kadottaa yhteyden läheisiinsä. Kymmenvuotias Sylvia vajoaa yhä syvemmälle yksinäisyyteen niin koulussa kuin kotonakin. Pinnanalainen paha olo alkaa purkautua, kun naapuriin muuttaa nuori Saana, johon kaikki perheen jäsenet kanavoivat toiveensa ja ahdistuksensa. Tilanne kulkee väistämättömästi kohti yhteentörmäystä.

Hienovireinen perhedraama kuvaa vieraantumista ja kohtaamattomuutta tarkkanäköisesti ja myötätuntoisesti. Se on sävyiltään alakuloinen, mutta tarjoaa myös mahdollisuuden irrottautumiseen vanhoista kahleista ja uuteen alkuun.

**Katja Krohn:**

**KINKKU PAHANA**

Naisia 5, miehiä 2

Laura yrittää tehdä teatteriesitystä äitinä olemisesta, mutta ei tahdo päästä edes alkuun. Lapset pitää syöttää, nukuttaa ja rauhoittaa. Äiti ja anoppi tunkeutuvat tyrkyttämään apuaan. Miestä taas ei saa millään auttamaan, mutta seksi tälle kyllä kelpaisi. Lauran on lakattava syylistä itseään tai muita, sekä kysyttävä itseltään mitä hän lopulta haluaa.

Kinkku pahana pohtii naiseen ja äitiin kohdistuvia monia, ristiriitaisia odotuksia. Se pistää tutut arkipäivän tilanteet näyttämölle ja lataa ne hulvattomalla komiikalla. Näytelmä ei julista tai osoittele sormella, vaan räjäyttää äitimyytit auki villillä anarkialla.

*”Tyhmähän mä oon. Mutta kun mä oon ihan tosi koko ajan vihanen jostain. Yrittäkääpä itse olla rauhallisia, kun joku on aina repimässä, niin tiedätte mistä mä puhun.”*

**Tony Kushner:**

**SLAAVIT**

*(Slavs)*

Käännös Jukka-Pekka Pajunen

Naisia 5, miehiä 5

Mitä jäi jäljelle maailmanhistorian suurimmasta yhteiskuntakokeilusta? Särkyneitä ihmisiä, saastunut maa ja pieni, itsepintaisesti lepattava toivon liekki.

Maailman vanhin bolshevikki oivaltaa kuolemansa hetkellä, että Jumala on pikkuporvari. Humalainen nuori Katerina vahtii öisin arkistoa, jonne on säilötty neuvostojohtajien aivot. Syöpälääkäri Bonfila näkee työssään kommunismin karmaat seuraukset, mutta jaksaa silti uskoa aatteeseen. Sairas pikkutyttö tarkkailee kaikkea mykkänä, ja lunta lakaisevat babushkat tietävät enemmän kuin antavat ymmärtää.

Kushner kertoo Neuvostoliiton hajoamisen tarinan maagisen realismin keinoin. Poliittinen pohdinta sekoittuu kiihkeisiin ihmissuhteisiin, ja kaiken yllä leijuu slaavilainen surumielisyys ja sadunomaisuus. Näytelmä kysyy, ovatko utopistiset yritykset paremman maailman luomiseksi aina tuhoon tuomittuja, vai voidaanko jotain ehkä kuitenkin oppia.

**Heli Laaksonen:**

**LUKKOSULAA JA LUMPEENKUKKIA**

Naisia 2, miehiä 2

Näytelmä on kertomus Skytölän veljeksistä, jotka alkavat pitää kännykän kytkynä saamaansa sekatavarakauppaa. Lyhyen olemassaolonsa aikana kaupassa käy vain kaksi asiakasta, rollaattorilla liikkuva mummo Sepe Susi ja iltapäivälehtien riepottelema julkkis Maria del Monte.

”Laaksonen esikoisnäytelmä vastaa huutoonsa. (...) Se on parhaimmillaan täyttä verbaaliakrobatiaa, hauska ja virkistävä, täynnä laaksosmaisesti kehittyvää surumielistä ihmissuhdekomiikkaa...” (Kirsikka Moring, Helsingin Sanomat)

**Pasi Lampela:**

**GENEVE**

Naisia 3, miehiä 3

Näytelmä sijoittuu liikemies Henrik Rotkon hulpeaan villaan nykypäivän Genevessä, jossa hän asuu vaimonsa ja tyttärensä kanssa. Mutta makean elämän loistokkaat kulssit alkavat kohta rapistua, kun ovelle ilmaantuu haamu menneisyydestä – Henrikin oppi-isä, maailmakuulu finanssinero Jaakko Halme. Näytelmä tarttuu 1990-luvun suureen lamaan ja sen seurauksiin. Taustalla heijastuu viidentoista vuoden takainen Helsinki, mitä silloin oikein tuli tehtyä.

”Lampela kirjoittaa teos teokselta yhä taloudellisemmin ja näyttämöllisemmin. (...) *Geneve* on vahvasti myös ihmissuhdenäytelmä.” (Lauri Meri, Helsingin Sanomat)

**Pasi Lampela:**

**HOTELLI**

Naisia 6, miehiä 10

Irma perustaa poikansa Ilarin kanssa seksipalveluja tarjoavan hotellin. Taloon värvätään kaikenikäisiä ja enemmän tai vähemmän kokeneita alan naisia työntekijöiksi, ja bisnes alkaakin sujua hurjalla vauhdilla. Itämafia ei kuitenkaan pidä alueelleen tunkeutuvista kilpailijoista ja alkaa uhkailla Irmaa, samaan aikaan kun poliisit etsivät näyttöä paikan sulkemiseen. Paineet alkavat käydä yhä enemmän Ilarin hermoille, ja kiintymys nuoreen Sonjaan tuo enemmän ongelmia kuin helpotusta. Irma on kuitenkin vakaasti päättänyt pelata pelin loppuun asti, eikä anna minkään pilata viimeistä mahdollisuuttaan.

Ajankohtainen näytelmä sijoittaa prostituution osaksi laajempaa yhteiskunnallista tilannetta ja tarkastelee sitä ilman moralisointia. Hotelli on jännittävä rikostarina, sekä psykologinen draama ihmisistä jotka epätoivoisessakin tilanteessa yrittävät säilyttää itsepintaisuutensa ja ihmisarvonsa.

**Pasi Lampela:**  
**MARKIISIN UNET**  
Naisia 1, miehiä 2

Markiisi de Sade istuu Charentonin mielisairaalassa katkeroituneena, mutta silti elättäen haavetta vapaudesta. Hän kirjoittaa yhä uusia armonanomuksia Napoleonille, jotka hänen palvelijansa Marcel joutuu toimittamaan perille. Lopulta markiisin luokse saapuu salaperäinen nainen, joka tietää hänestä epäilyttävän paljon ja joka vihjaa omaavansa vaikutusvaltaa. Kuka hän on, ja kykeneekö hän vapauttamaan markiisin? Entä miksi hän on niin kiinnostunut pahamaineisesta ylimyksestä?

Historiallisesta kehiksestään huolimatta *Markiisin unet* on näytelmä tämän päivän teemoista: seksuaalisuudesta, vallasta ja pahuudesta. Markiisi de Sade uskoo katsovansa ihmisen todellista luonnetta suoraan silmiin. Hänen mielestään ihmisen tulee riisua typerät ennakkoluulot ja myöntää nauttivansa alistamisesta ja väkivallasta. Mutta joskus alistajan ja alistetun roolit saattavat kääntyä pääläelleen. Sadismille nimensä antanut mies voi joutua huomaamaan olevansa heikompi tosielämässä kuin kirjoissaan.

**Pasi Lampela:**  
**NOLLANELJÄVIISI**  
Naisia 3, miehiä 3

Mira on päässyt juuri irti huumeista ja yrittää aloittaa uutta elämää. Miesystävänsä Kalen luokse muuttava äiti antaa hänelle asunnon, ja Kale järjestää työpaikan videovuokraamossaan. Elämä kuivilla on päivittäistä taistelua, eikä sitä helpota että ovelle koputtaa yhä koukussa oleva isovelji Rami. Pian muutkin vanhat huumeaikojen ystävät ovat Miran kimpussa ja vaativat rahaa. Pahinta on kuitenkin muisto kuolleesta vauvasta, jonka itku vainoaa yhä Miraa eikä vaikene kuin yhdellä keinolla...

Ankara ja intensiivinen draama kuvaa huumeongelmaa voimakkaasti ja kaunistelematta. Se ei kuitenkaan vajoa toivottomuuteen, vaan näyttää kuinka uusi mahdollisuus on aina olemassa. *Nollaneljäviisi* on myös tarina syyllisyydestä, rakkaudesta ja välittämisestä. Vaikka kaikki siteet olisivatkin katkenneet, ihmiset ovat silti riippuvaisia läheisistään ja sidottuja tiukasti toisiinsa.

**Pasi Lampela:**

**TIIMI**

Naisia 3, miehiä 2

Helsinkiläisessä elokuvayhtiössä juhlitaan uuden, varman menestyselokuvan valmistumista. Riemuun luo varjonsa käsikirjoittajan itsemurha, jonka syytä hänen leskensä saapuu tutkimaan. Vainajan työtoverit joutuvat katsomaan itseään peiliin ja tarkastelemaan elämäänsä ja arvojaan uusin silmin. Mitä tapahtui sille sukupolvelle, joka 1980-luvulla vannoi muuttavansa maailman? Jäikö mitään muuta jäljelle kuin suuri pinnallisuus? Onko vanhoista virheistä opittu mitään?

*Tiimin* henkilöt ovat pettyneitä idealisteja ja ihmissuhteensa kaukaisille päämäärille uhranneita uranousijoita. Illan aikana he saavat uuden mahdollisuuden löytää itsestään ja toisistaan jotain kauan sitten kadonnutta. Lampelan näytelmä on terävää aikalais satiiria, mutta samalla se on näytelmä kipeistä ihmissuhteista ja rakastamisen vaikeudesta.

**Juha Lehtola:**

**LOPPUUN ASTI LYSTIKKÄÄT**

Naisia 3, miehiä 3

Kirjahyllyn kokoamisen pitäisi olla suhteellisen yksinkertaista. Janin ja Lotan kotona siitä tulee kuitenkin ikuisuusprojekti, jolla Janin perheenjäsenet yrittävät epätoivoisesti luoda yhteyttä toisiinsa. Isä, äiti ja isovelji Lauri juuttuvat asuntoon puhumaan toistensa ohitse, käyttäytymään vaivautuneesti ja muistelemaan ovatko he koskaan todella olleet perhe. Mukaan ajautuu Naiskirjailija, joka etsii perheestä inspiraatiota ja uutta henkeä teoksiinsa. Hyllyn ääreltä poukkoillaan niin Niagaran putouksille kuin Sysmään, mutta nämä ihmiset ovat kaikkialla sidoksissa toisiinsa, halusivat tai eivät.

*Loppuun asti lystikkäät* naurattaa ja itkettää jokaista, jolla on joskus ollut perhe tai edes haave sellaisesta.

*"Mokoma HÄSLINKI yhden KIRJAHYLLYN takia, että pitää raavaan miehen PUOLIKUOLLEENA raahautua kalaan, kun on ihan sevooon, vai mitä?"*

**Juha Lehtola:**

**MIELLEN KIELI**

Naisia 1, miehiä 2

*"Yksi kun on vinksin, vonksis se tarttuu toveriin. Ihminen muuttuu sellaiseksi, millaisten ihmisten vaikutuspiirissä hän elää."*

Kosmonautti Sergei on uhrannut koko elämänsä yhtä päämäärää varten, mutta kun se toteutuu, hänet jätetään jumiin avaruuteen. Kolmikymppinen Helena ryntäilee eri puolille maailmaa etsien suuntaa elämälleen, mutta päätyy aina takaisin ottoisänsä Maurin luo. Mauri yrittää pitää parhaansa mukaan huolta Helenasta, mutta tukahduttaa samalla kaikki tämän pyrkimykset. Lehtolan näytelmä on sarja kielellisesti taitavia ja kipeän hauskoja monologeja ihmisistä elämän taitekohdissa. Se kertoo ihmisten keskinäisestä riippuvuudesta ja kysyy, kykenemmekö koskaan tekemään elämässämme todella vapaita valintoja.

**Juha Lehtola:**

**OTHELLOHYRRÄ**

Naisia 3, miehiä 4

Shakespearen tragedia muuttuu teräväksi, surumieliseksi komediaksi. Helsinkiläistä kahviautomaattifirmaa saapuu saneeraamaan mies, jota hänelle itselleenkin tuntemattomasta syystä kutsutaan Othelloksi. Hänen taipumattomat menettelytapansa aiheuttavat paniikkia, eikä kukaan voi enää olla varma työpaikastaan. Othello rakastuu toimitusjohtajan tyttäreen, mutta myyntipäällikkö Hugo alkaa ruokkia vihjailuillaan hänen mustasukkaisuuttaan.

Lehtola siirtää perinteiset juonittelun ja hallitsemattoman intohimon teemat nykyaikaiseen työelämään, jossa paineet ovat sietämättömät eikä kukaan voi huolehtia kuin itsestään.

Näytelmän kieli on tyyliä, mutta tarkkaa ja tunnistettavaa toimistopuhetta, johon sekoittuu runollisia välähdyksiä. *"Hittolainen, miksi olla Hugo kun voi olla Othello? Minua vetää eteenpäin intohimon salakavalat lieskat ja sinua vetää mikä? Pulla."*

**Rebecca Lenkiewicz:**

**YÖKAUDET**

**YÖN KOSKETUS**

*(The Night Season)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 4, miehiä 3

Kennedyn kolme nuorta sisarta asuu Irlannin syrjäseudulla isänsä ja isoäitinsä kanssa. Heidän äitinsä on lähtenyt vuosia sitten, mutta hänen läsnäolonsa tuntuu yhä voimakkaana. Isä istuu illat pubissa palvoen kaunista tarjoilijaa, kun taas viimeisiä elinkuukausiaan viettävä isoäiti hehkuu elämäniloa. Kun paikkakunnalla aletaan kuvata runoilija Yeatsin elämästä kertovaa elokuvaa, asettuu pääosan esittäjä asumaan perheen luokse. Samaan aikaan vanhin sisarista valmistautuu lähtemään Lontooseen tapaamaan äitiä monen vuoden jälkeen. Tulevien viikkojen aikana rakkaussuhteita syntyy ja kariutuu, ihmiset joutuvat arvioimaan elämäänsä uudelleen ja joutuvat tutustumaan toisiinsa uudella tavalla.

Palava rakkauden kaipuu ja perheen lujat siteet saavat kauniin ilmaisun karheassa ja koskettavassa näytelmässä. Rehevä kieli ja ronski huumori saavat kiehtovan lisämausteen Yeatsin symbolistisesta runoudesta. Tärkeintä antia ovat kuitenkin värikkäät, elävät ja sekoilleaankin sympaattiset henkilöt, joihin niin näyttelijöiden kuin katsojienkin on helppo samaistua.

**David Lewis:**

**ELÄMÄNI FARSSI**

*(Monkey's Uncle)*

Käännös Päivi Parviainen ja Matti Kuikkaniemi

Naisia 3, miehiä 4

Ranskalainen Georges Feydeau (1862–1921) oli La Belle Epoquen nimellä tunnetun aikakauden menestyksekkäs näytelmäkirjailija ja farssien mestari. Englantilaisen David Lewisin näytelmä kertoo tästä todella eläneestä henkilöstä ja maalaa silmiemme eteen hurjapäisen kuvan siitä, kuinka farssimaista voi farssintekijän elämä olla.

Feydeau'n komediat nauravat syrjähyppyissä, peliveloissa, krapuloissa ja taiteellisissa ahdistuksissa teutaroville ihmisille, mutta tässä tarinassa näytelmäkirjailijan oma elämä alkaa erehdyttävästi muistuttaa hänen farssihenkilöidensä törmäilyä.

Lewisin näytelmä on klassinen "kolmen oven farssi" täynnä odottamattomia käänteitä, uskomattomia väärinkäsityksiä, räiskyvää tilannekomiikkaa ja täysin mielipuolisissa tilanteissa arvokkuudestaan kiinni pitäviä, hersyviä roolihahmoja.

**Pipsa Lonka:**

**AAVA – MERENRANTANÄYTELMÄ**

Naisia 9, miehiä 5

Näytelmä muistuttaa siitä miten täydellisesti ihminen on riippuvainen ympäröivästä luonnosta. Se on ennen muuta kertomus merestä ja sen vaikutuksesta ihmiseen. Ihmisen valta-aseman kyseenalaistava ekologinen, ja hierarkioita purkava feministinen ajattelu on näytelmän ytimessä. Mikään ihmisen järjen tai luovuuden tuotos ei ole ikuinen. Nykymaailmassa yhteys niin ihmisten kesken kuin ihmisen ja luonnon välillä on hukassa. Tätä yhteyttä näytelmässä etsitään.

Vaikka näytelmä on ekologinen puheenvuoro, se ei saarnaa tosikkomaisesti vaan hauskuttaa jopa farssin keinoin. Alkupuolen lopun ajan tunnelmia valaisee myös toivon kipinä.

**Ken Ludwig:**

**DIIVAT**

*(Leading Ladies)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 3, miehiä 5

Leo ja Jack ovat huono-onnisia näyttelijöitä, jotka kiertelevät 1950-luvun Yhdysvaltoja esittämässä kahden hengen Shakespeare-koostettaan. Suosio ei ole suurta, joten köyhät taiteilijat innostuvat kun kuulevat, että kuolemaisillaan oleva rikas nainen etsii kahta sukulaistaan. Valitettavasti sukulaiset ovat naisia, mutta sehän ei näyttelijöitä lannista, varsinkin kun puvustosta löytyy Kleopatran ja Titanian roolivaatteita. Pian "Maxine" ja "Stephanie" saapuvatkin Yorkin pikkukaupunkiin suurperinnön toivossa. Operaatio kuitenkin mutkistuu, kun he tapaavat kauniit paikkakunnan tytöt, joiden seurassa on hankala muistaa olevansa nainen. Kaiken lisäksi pastorilla on epäilyksensä sankariemme suhteen, ja Florence-tätikin osoittautuu yllättävän sitkeähenkiseksi. Kommellusten ja yhteensattumien summa huipentuu juuri ennen *Loppiaisaaton* esitystä, vauhdikkaassa shakespearelaisessa hengessä.

Hervoton ja kiivastahtinen komedia on täynnä täpäriä tilanteita, nasevaa sanailua ja riemukasta irrottelua *Piukat paikat* -elokuvan tyyliin.

**Ken Ludwig:**

**SHAKESPEARE HOLLYWOODISSA**

*(Shakespeare in Hollywood)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 4, miehiä 8

*”Voisiko tämä Shakespeare-tyyppi vielä muokata tätä käsistä” – ”Hän on kuollut”*

Näytelmä on screwball-komedia, satiirin ja farssin sekoitus. Mitä tapahtuu, kun eurooppalainen kulttiohjaaja Max Reinhardt saapuu Hollywoodiin ja haluaa filmata Shakespearen *Kesäyön unelman*? Reinhardt on lähtenyt natsseja pakoon ja on sopivasti paikalla, kun filmituottajan rakastajatar haluaa hömpän jälkeen kerrankin kunnan luonneroolin.

Komiikka ja satiiri perustuvat eri maailmojen kohtaamiseen, kuten eurooppalaisen kulttuurin ja amerikkalaisen show-bisneksen yhteentörmäykseen. Entä miten käy, kun Ludwig antaa Shakespearen näytelmän ”oikean Oberonin ja Puckin” sekoittaa kuvioita? Heidän reaktionsa ”uuteen uljaaseen maailmaan”, Hollywoodiin, Amerikkaan, moderniin yhteiskuntaan ylipäättään, on monen vitsin ja hämmennyksen lähde.

Näytelmä on tavattoman hauska. Shakespearen tuntemus ei ole ehdoton edellytys, mutta antaa oman lisänsä huumoriin ja vitseihin. Näytelmä toimii myös Euroopassa – eikä vain ilkeänä nauruna Hollywoodille ja amerikkalaisuudelle.

**David Mamet:**

**ELÄMÄ NÄYTTÄMÖLLÄ**

*(A Life in the Theatre)*

Käännös Juha Siltanen

Miehiä 2

Robert on pitkän linjan näyttämöveteraani. John on lupaava nuori tulokas, jonka Robert yrittää ottaa siipiensä suojaan, oppipojaksi. Mutta vaikka John aluksi kunnioittaakin vanhempaa kollegaansa, muuttuu heidän suhteensa vähitellen valtapeliksi, jossa pisteitä voi kerätä vain toisen kustannuksella. Kun Johnin ura nousee, alkaa Robert vähitellen menettää otettaan niin elämästä kuin työstäänkin.

*Elämä näyttämöllä* on melankolinen komedia, joka näyttää teatterista sen arkipäiväisen, hohdottoman puolen. Tuttuun tyyliinsä Mamet kätkee yksinkertaisiin repliikkeihin mittaamattomasti merkityksiä ja punoo tiukkaa dialogia, jossa se, mitä jätetään sanomatta, on yhtä olennaista kuin se mitä lausutaan ääneen. Näyttämökohtauksiin Mamet on laatinut herkullisia pastisseja niin tsehovilaisesta teatterista kuin salonkikomedioistakin.

**David Mamet:**

**KRYPTOGRAMMI**

*(The Cryptogram)*

Käännös Michael Baran

Naisia 1, miehiä 1, poika

Kymmenvuotias John odottaa, että pääsee huomenna isänsä kanssa retkelle metsään. Mutta tänä iltana ilmassa on jotain outoa. Hänen äitinsä Donny ja perheystävä Del ovat oudon hermostuneita, eikä isää kuulu kotiin. Kodin ilmapiiri on täynnä salaisuuksia ja pinnan alla väreileviä jännitteitä. Viattomuuden aika on peruuttamattomasti ohi.

*Kryptogrammi* kuvaa herkällä tavalla kuinka lapsen ja aikuisten maailmat törmäävät toisiinsa. Lapsi ei voi vielä ymmärtää kaikkea, mitä hänen ympärillään tapahtuu, ja aikuisten puhe on hänelle kuin salakieltä. Sen mitä hän ei ymmärrä, hän kuitenkin vaistoa sisimmässään. Mamet lataa yksinkertaisiin ja arkipäiväisiin asioihin selittämätöntä uhkaa.

**David Mamet:**

**METSÄ**

*(The Woods)*

Käännös Aino Pirola

Naisia 1, miehiä 1

Nick ja Ruth ovat tulleet viettämään viikonloppua metsän keskellä sijaitsevalle mökille. Syksyinen luonto on kaunis ja tarjoaa puitteet romanttiselle yhdessäololle. Mutta eristyneisyys nostaakin pintaan nuorenparin keskinäiset jännitteet ja heidän sisimmät, salatut pelkonsa. Viikonlopusta tulee lähes väkivaltainen tunteiden myrsky, jonka aikana Nick ja Ruth yhtä aikaa työntävät toisiaan pois ja takertuvat toisiinsa kiinni. Jotta heidän suhteellaan voisi olla tulevaisuutta, heidän on opittava luottamaan toisiinsa.

Mametin varhaistöihin kuuluva näytelmä on runollinen kuvaus ihmisistä, jotka näkevät ensi kertaa toistensa sisimpään. Luonto ja ihminen rinnastuvat siinä kauniilla tavalla, ja sen kieli hengittää rauhalliseen tahtiin yhdessä ympäröivän metsän kanssa.

**David Mamet:**

**MYYN TITYKIT**

*(Glengarry Glen Ross)*

Käännös Jukka Mäkinen, Antti Hietala, Sirpa Hyttinen

Miehiä 7

Kiinteistöbisnes on armotonta. Jos myyt tarpeeksi hyvin, voitat Cadillacin. Jos et, saat potkut. Epätoivoinen Shelly Levene maanittelee pomoaan antamaan hänelle kerrankin kunnan asiakasvihjeitä. Moss vihjaa Aaronowille, että varastamalla firman kortistot voisi tienata hyvän summan. Samaan aikaan Ricky Roma houkuttelee arkaa asiakasta tekemään elämänsä ensimmäisen rohkean ratkaisun ja sijoittamaan tonttimaahan. Seuraavana aamuna toimistoon on murtauduttu.

Mametin musta komedia kuvaa maailmaa, jossa käydään jatkuvaa, veristä taistelua ykköspaikasta. Kaupan onnistumisesta riippuu, syötkö tänään. Kaikki keinot ovat käytettävissä, kunhan ei jää kiinni.

**David Mamet:**

**OLEANNA**

*(Oleanna)*

Käännös Michael Baran

Naisia 1, miehiä 1

Carol, parikymppinen opiskelija, on tullut professori Johnin luo hakemaan apua opintoihinsa. Tapaaminen on kaikkea muuta kuin onnistunut: epätoivoisen hämmentynyt Carol ei osaa löytää oikeita sanoja, eikä omiin kiireisiinsä uppoutunut John osaa kuunnella häntä. Kun he kohtaavat seuraavan kerran, valta-asetat ovatkin muuttuneet. Nyt Carol syyttää Johnia seksuaalisesta ahdistelusta, ja miehen ura on hänen käsissään. Mitä heidän välillään oikein tapahtui? Kumpi puhuu totta? Vai onko mitään totuutta edes olemassa?

Kohuttu menestysnäytelmä on piinallisen jännittävä analyysi vallasta, kommunikaatiosta ja kielestä. Kahden ihmisen kohtaamisessa viedään äärimmilleen sukupuolten välinen vastakkainasettelu, joka johtaa väistämättömästi kohti räjähdystä.

**Patrick Marber:**

***CLOSER***

*(Closer)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 2, miehiä 2

Ollaan 1990-luvun Lontoossa. Lehtimies Dan töytäisee autolla strippari-Alicea. He rakastuvat, mutta tästä käynnistyy vaihtuvien parisuhteiden kaleidoskooppi, jonka kaksi muuta jäsentä ovat Alicea ensiapuasemalla hoitanut lääkäri Larry ja valokuvaaja Anna, joka menestyy Alicesta ottamansa muotokuvan ansiosta. Dan kirjoittaa kirjan, jonka sankaritar muistuttaa Alicea, mutta ihastuu työkuvioissa Annaan. Hän purkaa paineita esiintymällä Annana internet-sivulla, jossa harjoitetaan nettiseksiä, ja sopii siellä oikealle Annalle treffit Larryn kanssa.

Nopeatempoisessa kaupunkielämässä kuviot ja parit vaihtuvat, kunnes tulee tieto, että Alice on kuollut auto-onnettomuudessa ulkomailla. Tunsiko kukaan oikeastaan Alicea, jonka tekaistu nimi oli peräisin muistomerkin kyljestä? Voiko toisen elämää lainata omaan teokseensa? Mitä merkitsee seksi, uskollisuus, pettäminen, kosto? Voiko toisen ihmisen lähelle päästä – tai edes vähän lähemmäs?

**Martin McDonagh:**

***INISHMAANIN RAMPA***

*(The Cripple of Inishmaan)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 4, miehiä 5

Inishmaanin saarella päivän uutinen on, että Jack Elleryn hanhi puri Patty Brennanin kissaa vahingoittaen tämän häntää. Niinpä tapahtuma on valtava, kun kuuluisa dokumenttielokuvien tekijä Robert Flaherty tulee lähisaarelle kuvaamaan elokuvaa. Saaren nuoret lähtevät elokuvarooliin toivossa katsomaan jenkkin filmausporukkaa ja veneeseen tunkeutuu myös Rampa-Billy. Hänelläkin on unelma ja joka tapauksessa matka on lyö laudalta lehmien tuijottelun.

Billyllä käy tuuri. Flahertyn joukko vie hänet mukanaan Hollywoodiin, mutta elokuvaura ei pojalle avaudu, vaan hän joutuu palaamaan kotiin, kuolemansairaana.

Hurtti huumori ja posketon huulenheitto ovat karun saaren ihmisille keino selviytyä. Myös välittäminen ja kiintymys kätketään ronskin pinnan alle. Kun tapahtumia on vähän, eikä taivaskanavia ole vielä vuonna 1934, kerrotaan viihdykkeeksi tarinoita irlantilaiseen tapaan. Yksi jutuista on, miksi Billyn vanhemmat oikeastaan hukkuivat yhdessä Billyn ollessa pikkuvauva. Tarinasta on yhtä monta versiota kuin kertojaa, mutta lopulta Billy kuulee myös totuuden. Mehukkaita ihmistyyppejä, hervottoman hauskaa puhetta ja koko ajan todellinen viesti on toinen kuin sanojen kertoma.

**Martin McDonagh:**

***INISHMOREN LUUTNANTTI***

*(The Lieutenant of Inishmore)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 1, miehiä 7

Donny ja Davey ovat pulassa, kun tieltä löytyy kuollut kissa. Kissan omistaa Donnyn poika Padraic, niin hullu ja väkivaltainen terroristi, että ääriyhmätkin karttavat häntä. Nyt on keksittävä keino, jolla Padraic pidetään pimennossa rakkaan lemmikkinsä kuolemasta, tai seuraukset ovat kauheita. Samaan aikaan Padraicin sekopäisyyteen kyllästyneet terroristitoverit saapuvat paikkakunnalle selvittämään välinsä hänen kanssaan. Kissan kuolemasta lähtee liikkeelle verinen tapahtumasarja, jossa oman osansa näyttelee myös Daveyn sisko Mairead ilmakivääreineen.

Pikimusta ja verenpunainen komedia riisuu väkivallalta kaiken hohdon ja sankaruuden. McDonagh näyttää, kuinka väkivalta, niin poliittinen kuin henkilökohtainenkin, ruokkii itseään kunnes kukaan ei enää muista mistä kaikki sai alkunsa. Näytelmä on harvinaisen verinen, mutta samalla pökerryttävän hauska.

**Martin McDonagh:**

***LÄNNEN SYRJÄLLÄ***

*(The Lonesome West)*

Käännös Jusa Peltoniemi

Naisia 1, miehiä 3

Kaksi vanhapoikaveljestä, Valentin ja Kaaliaivo, elelevät kahden irlantilaisella syrjämökkillään sen jälkeen, kun Kaaliaivo on jysäyttänyt haulikolla isäpapan aivot pellolle. Valentin ei anna veljeään ilmi, mutta poikien elämä on loputonta nokkapokkaa ja räähvitöntä riidan haastamista arjen pikkuasioista, eikä seudun muidenkaan ihmisten elämä taida sen ylevämpää olla. Viinaan menevä pappi, isä Walsh, käy poikien luona valittamassa kohtaloaan murhamiesten sielunpaimenena ja ottamassa huikat alaikäisen Typykän heittäjästä lestistä.

Kylän poliisimiehen itsemurha on se oljenkorsi, joka murtaa kamelin selän ja saa isä Walshin menemään samaa tietä. Jäähvyäiskirjeessään hän vetoaa Valentiniin ja Kaaliaivoon, että nämä pistäisivät elämänsä remonttiin. Pojissa onkin sen verran kristillistä hapatusta, että he ryhtyvät makaaberiin anteeksipyyntöleikkiin, jossa kumpikin yrittää kilpailla tunnustamalla toinen toistaan inhottavampia tekoja, jotta isä Walsh saisi kiirastulessa lievitystä tuskilleen. Se on kuitenkin liikaa, kun Kaaliaivo tunnustaa leikkaneensa Valentinin koiralta korvat päästä...

Railakasta rappaamista, joka räjäyttää syrjäseutuuhdistuksen taivaalle kielellisen ilotulituksen kyydissä.

**Martin McDonagh:**

***TYNYMIES***

*(The Pillowman)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 2, miehiä 5

Pöytälaatikkokirjailija Katurian istuu poliisiasemalla diktatuurivaltiossa tietämättä mistä häntä syytetään. Viereisessä sellissä on hänen lapsen tasolle jäänyt veljensä Michal. Vähitellen selviää, että joku on ryhtynyt murhaamaan lapsia täsmälleen Katurianin kertomuksissa kuvailuilla tavoilla. Onko todella näin? Mikä on veljen osuus asiassa? Vähitellen paljastuu Katurianin ja Michalin synkkä lapsuus, joka teki toisesta kirjailijan ja toisesta vammaisen. Kenen on lopulta vastuu? Entä mihin kaikkeen Katurian on valmis tarinoidensa takia?

*Tynnymies* on yhtä aikaa kolkko, kaunis ja hauska kuvaus luovuudesta, tarinoiden voimasta ja kirjailijan vastuusta. Kafkamainen synkkyys vuorottelee mustan huumorin kanssa, ja veljesten keskinäinen kiintymys on herkästi hahmoteltu. Näytelmä ei koskaan paljasta varmasti mikä on totta tai mikä kuviteltua, mutta porautuu ihmismielen syvimpiin kerroksiin ankaralla voimalla.

**Martin McDonagh:**

***VUORISTON KAUNOTAR***

*(The Beauty Queen of Leenane)*

Käännös Sami Parkkinen

Naisia 2, miehiä 2

Vanha nainen ja hänen keski-ikäinen tyttärensä elävät kahden maalaismökissä Irlannin ylänkömailla. Toraisen ankean arkirutiinin rikkoo kyläjuhla, jossa tytär kohtaa rakkauden. Äiti asettuu kaikin keinoin tyttären onnen tielle.

Teksti on valloittavan karmea kuvaus yksinkertaisten ihmisten arjen tylsyydestä, toivon pilkahduksista ja kaiken luhistumisesta. Vaikka juoni ja maailma ovat synkkiä, nuori irlantilaisdramatikko kuvaa suurella myötätunnolla ja ilkkurisuudella aiheitaan, äidin ja tyttären sadistista suhdetta ja roihuun syttyvää rakkautta. Näyttelijöille on tarjolla roolit vahvasti lihaa ja verta.

**Conor McPherson:**

***PATO***

*(The Weir)*

Käännös Aino Pirola

Naisia 1, miehiä 4

Irlantilaisen syrjäkylän vanhatpojat kokoontuvat publiin, kun on levinnyt tieto, että kulmakunnalle on muuttamassa nätti kolmekymppinen nainen Dublinista. Odottelu palkitaan ja Valerie ilmestyykin paikalle – tosin kylältä taajamaan muuttaneen rehvastelijan saattelemana, joka on porukan ainoa ukkomies, sitä paitsi. No, pojat haluavat tietysti olla edukseen, ja alkavat viihdyttää Valerieta kertomalla seutuun liittyviä kummitusjuttuja. Valerie tuntuukin viihtyvän, mutta jossain vaiheessa iltaa tarinat alkavat koskettaa liian läheltä hänen omaa tragediaansa. Kun Valerie alkaa kertoa miehille oman pienen tyttärensä kuolemaan liittyneestä selittämättömästä ilmiöstä, miehet tekisivät mitä vain saadakseen peruttua alkuiltaiset puheensa...

**Veijo Meri – Lauri Sipari:**

***MANILLAKÖYSI***

Naisia 1, miehiä 10, avustajia

Veijo Meren teos vuodelta 1957 sai odottaa 50 vuotta, ennen kuin Lauri Sipari dramatisoi tästä hirtehisestä modernin romaanin suomalaisklassikosta näyttämöversion. Romaanissa Joose Keppilä löytää huoltotieltä hyvän köydenpätkän ja salakuljettaa sen lomamatkalla kotiinsa vaatteiden alla, vartalon ympäri käärittynä. Matkan varrella hän kuulee joukon kaameita sotajuttuja ja pääsee kotiinsa puolikuoliaaksi kuristuneena.

**Veijo Meri:**

***NUOREMPI VELI***

Naisia 7, miehiä 8

Ollilan talo eteläisessä Hämeessä on juuttunut hiljaisen odotuksen tilaan isän kuoltua. Kaksi veljeä ja kolme sisarta asuu talossa vanhuudenheikon äidin kanssa valmistautuen talon jakamiseen. Kylän nuoret viettävät kesää heilastellen ja pesäpalloa pelaten, mutta heidänkin keskuudessaan vallitsee tunne ajan tappamisesta jotain isompaa odotellessa. Kun Ollilan nuorempi poika Heikki tapaa naapuriin karjapalvelijaksi tulleen Ailin, rohkaistuu hän lähtemään kotoa ja aloittamaan oman elämänsä. Heikin lähtö hätkähdyttää hänen sisaruksensa, jotka alkavat nähdä peruuttamattomien muutosten olevan edessä.

1960–70 -lukujen taitteeseen sijoittuva näytelmä on päältä katsoen leppoisa romanttinen komedia, mutta samalla se on kuvaus yhteiskunnan muuttumisesta ja pysähtyneestä ilmapiiristä. Näytelmä vetoaa katsojiin Meren tutulla pistävän terävällä dialogilla ja lempeällä huumorilla.

**Veijo Meri:**

***SOTAMIES JOKISEN VIHKILOMA***

Naisia 12, miehiä 10, avustajia

Alpo Jokinen saapuu rintamalta mennäkseen naimisiin, mutta liitto kariutuukin jo ennen vihkimistä. Jostain pitäisi silti löytää vaimo, sillä ilman vihkitodistusta voi joutua ammutuksi karkurina. Jokisella on ilta aikaa etsiä minkälainen nainen tahansa, kunhan tämä vain on ”vapaa ja kirjoissa tässä seurakunnassa, Suomen kansalainen ja kaksikymmentäyksi täyttänyt”.

Veijo Meren modernissa klassikkokomediassa kuolema hengittää niskassa niin rintamalla kuin kotonakin. Selviytyminen on sattumasta kiinni, mutta sattuma voi tuoda myös onnea mukanaan.

Meren absurdi huumori ja taidokas sanailu yhdistyvät lämpimään ihmiskuvaukseen, jossa romantiikka on salavihkaista ja yllättävää. Meri näyttää, kuinka ankeistakin olosuhteista löytyy herkkyyttä ja elämänuskoa.

**Veijo Meri:**

***SUOMEN PARAS NÄYTTELIJÄ***

Naisia 4, miehiä 10

Reiska on Suomen paras näyttelijä. Jos hän menee puistoon ja alkaa esittää penkkiä, pian joku maalainen istuu hänen päälleen syömään eväitään. Valitettavasti hän on myös niin lyhytjännitteinen, että saattaa kesken esityksen lähteä junalla Turkuun. Teatterit eivät enää kiinnitä häntä, joten kaverit ottavat asiakseen tehdä hänestä teatterinjohtajan pieneen kaupunkiin.

Reiska valmistautuu johtokunnan haastatteluun huolella, ja pyrkii tekemään mahdollisimman edustavan ja ammattitaitoisen vaikutuksen. Mutta esittääkö hän roolinsa liiankin hyvin?

Hykerryttävä veijaritarina katsoo maailmaa Merelle tyypilliseen tapaan vinon huumorin ja tarkkanäköisen henkilökuvauksen kautta. Uskomattomatkin sattumukset ovat siinä täysin luonnollisia ja uskottavia.

**Veijo Meri:**

***SYKSY 1939***

Naisia 2, miehiä 11

Sodan uhka muuttaa rajan pinnassa sijaitsevan pienen koulun elämän, kun sinne asettuu kuuden sotilaan joukko tarkkailemaan naapurimaan rajaliikennettä. Ilmassa on painostavaa odotusta, ja sotilaat tappavat aikaa kukin omalla tavallaan. Opettajan ja keittäjän läsnäolo tarjoaa tilaisuuden myös herkkiin hetkiin, mutta uhka muuttuu yhä todellisemmaksi, kun Valpon miehet tulevat kuulustelemaan kersanttia vakoilupeäilyistä. Kello tikittää, ja räjähdys voi tulla koska tahansa.

Meri sekoittaa hersyvää komediaa ja jännitysnäytelmää lisäten niihin oman absurdin säväyksensä. Pienen yhteisön piinaava odotus vertautuu koko Suomen henkiseen tilaan. Näytelmä ei rajoitu pelkkään aikakauden kuvaukseen, vaan tuntemattoman uhan, eroottisen kaipauksen ja inhimillisen kestävyuden teemat löytävät kosketuspinnan nykyhetkestäkin.

**Veijo Meri:**

***UHKAPELI***

Naisia 2, miehiä 13

Ilkikurinen komedia näyttää, kuinka historiaa joudutaan joskus tekemään keinoilla, jotka historiankirjoittajat mieluiten unohtaisivat. Suomalainen varatuomari Silberadler seikkailee ensimmäisen maailmansodan aikana saksalaisen sotakoneiston ja byrokratian sokkeloissa. Hän joutuu internoiduksi, värväytyy armeijaan ja päätyy lopulta jääkäriliikkeen keulahahmoksi. Kun jääkäripataljoonaa uhkaa lakkauttaminen, Silberadlerin on ryhdyttävä uhkapeliin jossa panoksena on koko Suomi.

Hervottoman hausassa näytelmässä yhdistyy slapstick-komedia ironiseen satiiriin. Sen antisankari ajaa Suomen asiaa sulavalla röyhkeydellä, ja pitää siinä sivussa huolen myös omista eduistaan. Näytelmä kysyy onko pienellä maalla varaa moraaliin, kun itsenäisyys on pelissä.

**Veijo Meri – Jorma Kairimo:**

***YHDEN YÖN TARINOITA***

Naisia 2, miehiä 4

Neljä miestä jakaa potilashuoneen sotilassairaalassa. Miehet yrittävät tappaa aikaa. Kivikasvoinen osastonhoitaja käy välillä komentelemassa ja miehet tekevät pientä kiusaa kokemattomalle sairaala-apulaiselle. Mutta sitten tarinankerronta pääsee vauhtiin ja näyttelijät hyppäävät aina uusissa rooleissa mukaan kaverinsa tarinaan. Kuka miehistä on jäänyt pitkän ja mutkallisen saattomatkan jälkeen kampaamon lasioven taakse palelemaan, kuka joutunut piiloutumaan alasti naisen vaatekomeroon, kuka yrittänyt puna-armeijan naissotilaita vangiksi. Yksi kertoo, kuinka hänet everstin autonkuljettajana komennettiin hankkimaan upseerien illanviettoon naisia. Toinen pyrki lomillaan likkansa luo Hyvinkäälle, mutta joutuikin leskirouvan luo Hämeenlinnaan. Siitä miehet ovat yhtä mieltä, että kyllä mies tekee naisen takia melkein mitä vaan, ihan päättömiä juttuja.

Niitä tavallisia tarinoita, mutta Veijo Meren jäljittelemättömän huumorin läpi nähtynä.

**Arthur Miller:**

***HINTA***

*(The Price)*

Käännös Sirpa Kauppinen (1968) tai Sisko Hallavainio (2003)

Naisia 1, miehiä 3

Victor ja Walter Franzin isä kuoli 16 vuotta sitten, ja hänen tavaransa ovat maanneet siitä lähtien koskemattomina ullakolla. Kun talo aiotaan purkaa, päättää Victor viimein myydä tavarat ja kutsuu ikivanhan antiikkikauppias Gregory Solomonin arvioimaan niiden hinnan. Lopulta paikalle saapuu myös Walter, ja menneisyyden haavat alkavat aueta. Victor hylkäsi opintonsa ja ryhtyi poliisiksi voidakseen elättää isäänsä, kun taas Walterista tuli menestyvä lääkäri. Mutta saavuttiko kumpikaan unelmiaan vai tuhlasivatko he elämänsä? Entä onko yhteisymmärrys veljesten välillä vielä mahdollinen?

Millerin teksti on mukaansatempaava sekoitus komediaa ja surumielistä draamaa. Se pureutuu illuusioihin, perhesuhteisiin ja ajan kulumiseen ja osoittaa kuinka tekemämme päätökset vaikuttavat elämäämme vielä vuosikymmenien kuluttua. Näytelmä tarjoaa paljon koskettavia hetkiä ja herkullisia rooleja, etenkin Solomonin hahmo on näytelmäkirjallisuuden unohtumattomimpia.

**Arthur Miller:**

***KAIKKI MINUN POIKIANI***

*(All My Sons)*

Käännös Timo Byckling

Naisia 4, miehiä 6

Joe Keller on sodan aikana valmistanut viallisia lentokoneenosia, jotka ovat aiheuttaneet useitten lentäjien kuoleman. Syyn hän on vierittänyt entisen alaisensa ja naapurinsa Steven niskoille, ja tämä on pantu vankilaan hänen sijastaan. Asioitten oikea laita aavistetaan yleisesti naapurustossa, ja vain Joen poika Chris uskoo täysin isänsä kertomukseen. Perheen toinen poika Larry on kolme vuotta aiemmin julistettu kuolleeksi hänen kadottuaan taistelulennolla. Kate, perheen äiti, uskoo kuitenkin poikansa olevan elossa.

Kun Steven tytär Ann, Larry entinen tyttöystävä, tulee Kellerien vieraaksi tarkoituksenaan mennä naimisiin Chrisin kanssa, Kate nostaa metelin: Larryn tyttöä ei saa viedä, Larry elää yhä. Estääkseen Chrisiä avioitumasta Kate kertoo tälle Joen olevan vastuussa viallisista osista. Tällöin Ann näyttää Katelle kirjeen, jossa Larry kertoo tekevänsä itsemurhan saatuaan kuulla isänsä petoksesta. Poikansa kuoleman varmistumisesta murtunut Kate vaatii näyttämään kirjeen Joelle, joka nyt tunnustaa syyllisyytensä ja ampuu itsensä.

Tämä realistinen näytelmä ei ota suoraan kantaa itse sotaan, vaan tutkii sodan lieveilmiöitten esiin nostamia moraalisia ongelmia, itsekkyyttä, oikeudenmukaisuutta ja kunniaa.

**Arthur Miller:**

***KAUPPAMATKUSTAJAN KUOLEMA***

*(Death of a Salesman)*

Käännös Sirkku Peltola

Naisia 5, miehiä 8

”Arthur Millerin näytelmä Kauppamatkustajan kuolema kantaesitettiin vuonna 1949, ja siitä pitäen se on kuulunut näytelmäkirjallisuuden kivijalkaan. Amerikkalaisen unelman perusteitaan myöten kyseenalaistava teos on mainittu jopa parhaaksi koskaan kirjoitetuksi draamaksi, ja se on järkyttänyt ihmisten mieliä ympäri maailmaa. (...) Näytelmän klassisesta luonteesta kertoo, että sen sisältö on muuttunut vuosikymmenten saatossa entistäkin ajankohtaisemmaksi. Jos suuri osa suomalaisnuorista ilmoittaa tavoittelevansa kuuluisuutta ja sitä kautta oletettua suosiota ja rikkauksia, eivätkö ne ole Willy Lomanin unelmia?” (Irmeli Haapanen, Turun Sanomat)

**Arthur Miller:**

**TULIKOE**

**NOITAVAINO**

*(The Crucible)*

Käännös Ritva Heikkilä ja Simo Konsala

Naisia 9, miehiä 11

Vuonna 1692 Salemin kaupungissa Massachusettsissa puhkeaa paniikki. Joukko nuoria tyttöjä on tanssinut yöllä metsässä, yksi heistä on sairastunut, ja huhut noituudesta lähtevät liikkeelle. Maanviljelijä John Proctor yrittää puhua terveeseen järjen puolesta, mutta pian kukaan ei enää ole turvassa syytöksiltä. Noituudesta epäillyt huomaavat pian, että ainoa tapa välttyä hirttotuomiolta on tunnustaa ja ilmiantaa muita. Proctoria itseään piinaa salaisuus, suhde yhteen tytöistä. Kun tytön ilmianto johtaa Proctorin vaimon pidätykseen, hänen on asetettava tuomioistuinta vastaan oman henkensä ja maineensa uhalla.

Tositapahtumiin pohjautuva näytelmä on edelleen polttavan ajankohtainen kuvaus joukkohysteriasta ja vallan väärinkäytöstä. Se näyttää, kuinka pelko ajaa ihmiset etsimään syntipukkeja, ja kuinka helposti oikeudenkäytön periaatteet voivat luhistua. Näytelmän ytimessä on yksilön kamppailu omantuntonsa ja yhteisön kanssa, valinta selviytymisen ja totuuden välillä.

**Mika Myllyaho:**

**PANIIKKI**

Miehiä 3

Maxin ovelle kolkuttaa hädissään hänen ystävänsä Leo. Hänen avopuolisonsa on vihjannut, että Leon kannattaisi miettiä asioitaan ja laittaa elämänsä järjestykseen. Leo, joka ei edes tiedä mikä hänen elämässään on vialla, pyytää että Max antaisi hänelle terapiaa. Max ja hänen veljensä, talk-show juontaja Joni, ryhtyvät kilpaa auttamaan Leoa omilla metodeillaan, mutta onnistuvat lähinnä osoittamaan kuinka hukassa he itse ovat. Max on neuroottinen ja sulkeutunut ja Joni itsekeskeinen ja kyvytön sitoutumaan. Vähitellen kolmikko huomaa, että he kaikki tarvitsevat toistensa apua.

Älykkäässä ja nykyaikaisessa komediassa paneudutaan miehenä olemisen kriiseihin, todellisiin tai kuviteltuihin. Mitä kaikkea mieheltä nykyään vaaditaan? Osaako mies olla sinut tunteidensa kanssa? Voiko olla yhtä aikaa herkkä ja menestyvä? Entä mistä siinä Almodovarin elokuvassa oikein on kysymys?

**Mika Myllyaho:****KAAOS**

Naisia 3

Sofia on opettaja, jonka koulua ollaan lakkauttamassa. Terapeutti Julialla on suhde potilaansa kanssa. Emmi on toimittaja, joka käy läpi huoltajuustaistelua ja saa yllättäviä raivonpuuskia. Yhden talven ja kevään aikana kaikki he kokevat rajuja mullistuksia, jotka saavat heidät tuntemaan että elämä on luisumassa pois hallinnasta. Jotain on pakko tehdä.

Siinä missä Myllyahon edellinen menestysnäytelmä *Paniikki* käsitteli miehenä olemisen ongelmia, *Kaaos* on tummanpuhuva komedia naisista nyky maailmassa. Sen henkilöt kamppailevat omien ongelmiansa ja välinpitämättömän yhteiskunnan kanssa yrittäen pitää kiinni arvoistaan. Heidän voimanaan on kuitenkin luja ystävyys ja keskinäinen huolenpito. Ahdistavistakin tilanteista löytyy aina myös railakasta huumoria.

**Hannu Mäkelä:****VOIMAMIES**

Rooleja yhteensä 20

Kansakoulunopettaja Sandelin päättää 1930-luvulla kirjoittaa Talas-Eeran, Kainuun kuuluisimman voimamiehen elämäntarinan. Siitä on tarkoitus tulla uljas, ihanteellinen kertomus Suomen kansan opetuksiksi.

Mitä enemmän Sandelin oppii Eeran elämästä, sitä matalammalta ja tavanomaisemmalta se kuitenkin alkaa kuulostaa. Eeran tarina on täynnä nälkää, sairautta, viinaa ja petollista rakkautta, eikä se lopulta eroa paljoakaan tuhansien muiden köyhien suomalaisten elämästä. Siinä säilyy silti toivon kipinä ja haave jostain paremmasta.

Hannu Mäkelä kuvaa Talas-Eeran hahmossa Suomen ja suomalaisten menneisyyttä, joka on lähempänä meitä kuin aina muistammekaan. Voimiltaan vahvan, mutta sielultaan herkän miehen kuvassa näkyy nykyhetkenkin suomalainen.

**Marjo Niemi:**  
**ELÄMÄNKERJUU**  
Naisia 3, miehiä 3

Tämän hulvattoman vaellusdraaman päähenkilö Taneli Suomi muuttaa maalta kaupunkiin. Hän tekee oman ratkaisunsa, vaikka se tarkoittaa iäkkäiden vanhempien hylkäämistä ja sukutilan kuolemaa. Kaupungista löytyy rakkaus, joka ei toteudu mutta vie Pariisiin.

Tanelin isä kaataa Suomen kotitilan metsää hehtaareittain kustantaakseen poikansa vaelluksen ja vapauden. Eurooppakin on pieni. Suomi pakenee Aasiaan, jossa luonto lopulta pistää Suomen ymmärtämään sen mitä lähimmäiset yrittivät tolkuttaa: Vain kiinnittymällä ja rakastamalla on mahdollista saavuttaa vapaus.

Näytelmä painottaa, että ihmisyyteen kuuluu vastuu, jota käsitellään rakkauden kautta. Suomen rakkaus on tuhoavaa, halaus tukehduuttaa, tarpeet aavikoittavat ja halun suunnat muuttavat ilmastoja. Kaikki on sallittua sodassa, rakkaudessa ja Elämänkerjuussa, vaikka kuoliaaksi rakastaminen.

**Marjo Niemi:**  
**JUAKSE KO HULLU!**  
Naisia 3, miehiä 4

*"Älä kysy. Älä puhu. Älä ajattele. Juakse. Juakse ko hullu. Henkitä. Äläkä pysähry."*

Eikä Saara, kuusivuotias urheilijalupaus, pysähdy. Hän juoksee ja on täynnä energiaa, joka purkautuu niin rajusti, että kirkkokin halkeaa. Saaran voimia tarvitaan, sillä Härmän perheen asiat ovat pahemman kerran sekaisin. Äiti odottaa lasta, mutta isä ei saa käynnistettyä talon rakentamista, vaan perhe asuu yhä metsässä. Kosti-setä etsii elämänkumppania lehti-ilmoituksista, ja kylän pappi on epätoivoisen rakastunut äitiin. Aino-mummon täytyy ottaa yhä uudestaan ohjat käsiinsä, vaikka sitten joutuisi nousemaan arkusta omissa hautajaisissaan.

Liikuttavan hauska, lapsen näkökulmasta nähty perhekuvaus on taianomainen sekoitus realismia ja runollisuutta.

**Marjo Niemi:**

***KAIKKI SE RAKKAUS MIKÄ SINULLE KUULUU***

Naisia 3, miehiä 3

Tämä räiskyvä ja hauska näytelmä 1970-luvun sukupolven maailmasta on valmistunut Marjo Niemen ja työryhmän yhteisen aivomyrskyn tuloksena.

Kuudesta sukupolvensa edustajasta yksi on pudonnut työttömyysputkeen, toisen Siporex-taloon on muuttamassa uusi mies, kolmas hurauttaa intialaisiin uskontoihin mutta ei kiinnity mihinkään, neljännellä on halu tehdä isänmurha...

Näytelmässä nähdään myös sulava iglu, tv-sukupolven tajunnassa seikkailevia nukkumatteja ja avaria luontoja sekä karut kohtaukset ala-asteikäisistä pikkuyrittäjistä ja sotaveteraaneista, jotka vaativat meitä opettelemaan evakkomantran!

Näytelmä pohtii 1970-luvulla syntyneen sukupolven paikkaa sukupolvien ketjussa. Jos jokainen sukupolvi antaisi seuraavalle lahjan, mikä meidän lahjamme olisi? Kun saimme kaiken, mitä me saimme? Mitä haluamme antaa omille lapsillemme?

**Marjo Niemi:**

***ODOTUSAIKA ON MAKSULLISTA PUHEAIKAA***

Naisia 4, miehiä 3

Näytelmän henkilöt ovat pienellä palkalla ja pätkätöillä sinnitteleviä vähäosaisia. Neljä naista työskentelee Helsingin musiikkitalon rakennustyömaan lounaskuppilassa. Yksi työntekijöistä on viimeisillään raskaana, innokkaita isäehdokkaita on niin poikaystävä kuin suuria suunnitelmia elättelevä pomo. Hän on konkurssin partaalla ja työntekijöiden palkat maksamatta.

”Marjo Niemen aikalaisnäytelmässä ääneen pääsevät väsyneet ja vähäosaiset”, otsikoi Suna Vuori Helsingin Sanomien arvostelunsa KOM-teatterin kantaesityksestä 2006, ja jatkaa: ”Sukusiteet ovat katkenneet, puhelimen päässä odottaa joko tyhjyys tai automaattinen vastaaja, ovenkin taakse ilmestyy pelkkiä kutsumattomia vieraita. (...) Köyhät auttavat toisiaan, kun ja vaikka kukaan muu ei sitä tee. Maailma voi olla aika mätä, mutta usko ihmiseen tekee ihmeitä.”

**David Pharaos:**  
**PÄIVÄLLISVIERAS**  
(*L'invité*)

Käännös Aino Pirola  
Naisia 1, miehiä 2

Kolmen vuoden työttömyyden jälkeen Gérard voi kertoa Colettelle ilouutisen: hänelle on tarjottu pakkausosaston johtajan paikkaa Indonesiassa. Jäljellä on vain pieni muodollisuus, päivällinen herra Pontignacin kanssa, joka ratkaisee nimityksen. Kaiken lisäksi hän on tulossa heille kotiin. Valitettavasti Colette ei osaa laittaa ruokaa, asunnon katto vuotaa ja Gérardin pienenrautatie täyttää kaikki huoneet. Alakerran naapuri Alexandre lupautuu kuitenkin auttamaan ja aikoo saada pariskunnan ja heidän kotinsa hehkumaan sivistystä ja tyyliä. Mutta miksi hän on niin avulias? Entä kuka lopulta saapuu päivälliselle?

Vauhdikas komedia hauskuuttaa yllätyksenteillään ja henkilöillä jotka epätoivoisesti yrittävät esittää muuta kuin mitä ovat.

**Harold Pinter:**  
**PETOS**  
(*Betrayal*)

Käännös: Lauri Sipari  
Naisia 1, miehiä 2

Emma ja Robert ovat naimisissa. Robert ja Jerry ovat parhaat ystävykset. Jerryllä ja Emmalla on suhde. Tarina on tuttu, mutta se kerrotaan poikkeuksellisella tavalla. Näytelmä kulkee ajassa taaksepäin, suhteen päättymisestä sen kiihkeisiin ensihetkiin. Näemme rakkauden sammumisen, kukoistuksen ja syttymisen. Tiedämme alusta lähtien mitä tapahtui, mutta vähitellen saamme tietää kuinka siihen päädyttiin.

Katkeransuloinen näytelmä kuvaa hienovaraisesti niitä suuria ja pieniä petoksia, joita ihmiset tekevät joka päivä toisilleen ja itselleen. Pinter erittelee tarkasti rakkauden ja intohimon olemusta sekä sen muuttumista ajan kuluessa.

**Harold Pinter:**

**TALONMIIES**

*(The Caretaker)*

Käännös Kurt Nuotio

Miehiä 3

Aston majailee ränsistyneessä asunnossa Lontoon laitamilla. Sen jälkeen kun hän kotiutui mielisairaalasta, hän on kerännyt tavaraa rakentaakseen vajan puutarhaan. Hänen bisneshenkinen veljensä Mick puolestaan suunnittelee asunnon kunnostamista. Eräänä iltana Aston tuo kotiin Daviesin, rähjäisen kulkurin, joka kuitenkin tuntee oman arvonsa. Jos hän vain saisi jostain kunnan kengät, hän voisi hakea paperinsa ja saada elämänsä järjestykseen. Mutta siihen asti hän voisi jäädä Astonin luokse, vaikkapa talonmieheksi. Sopivia kenkiä ei tunnu löytyvän, ja Davies alkaa juurtua asuntoon. Vähitellen tilanne muuttuu kolmenkeskiseksi valtataisteluksi. Kaikille heille ei talosta löydy tilaa, mutta kuka joutuu lähtemään?

Nobel-palkitun Pinterin läpimurtonäytelmä on pinnalta pettävän yksinkertainen, mutta avaa itsestään koko ajan uusia tasoja. Se on yhtä aikaa äärimmäisen realistinen, mutta samalla huikean absurdi. Sen hahmot odottavat kaiken aikaa jotakin, mikä ei tule koskaan tapahtumaan. Kaiken alla piilee painostava uhka ja väkivallan tuntu. Pinterin kielellinen lahjakkuus ja teatterillinen vaisto tekevät näytelmästä antoisan niin näyttelijöille kuin katsojillekin.

**Harold Pinter:**

**SYNTYMÄPÄIVÄJUHLAT**

*(The Birthday Party)*

Käännös: Terttu Savola

Naisia 2, miehiä 4

Megin ja Peteyn meren rannalla sijaitsevassa täysihoidolassa on vain yksi asukas, pianisti Stanley. Tai ainakin hän sanoo olevansa pianisti. Häntä saapuu tapaamaan kaksi salaperäistä miestä, Goldberg ja McCann, joilla on jokin yhteys hänen menneisyyteensä. Vastahakoiselle Stanleylle järjestetään syntymäpäiväjuhlat, joiden varjolla miehet alkavat kuulustella ja piinata häntä. Kuulustelu muuttuu yhä järjettömämmäksi ja väkivaltaisemmaksi, ja syntymäpäiväjuhlat saavat painajaismaisia piirteitä. Seuraavana aamuna kaikki on rauhallista, mutta mikään ei ole ennallaan.

Harold Pinterin varhainen näytelmä on synkän hauska kuvaus alistamisesta, julmuudesta ja identiteetin häilyvyydestä. Siinä ei kukaan voi olla koskaan varma omasta tai toisten henkilöllisyydestä, ja totuus on aina se mitä sen sillä hetkellä sanotaan olevan. Seksuaalinen jännite ja väkivallan uhka ovat toistensa kääntöpuolia, ja arkistenkin sanojen alla piilee jotain epämääräisen painostavaa.

**Lucy Prebble:**

***SOKERIHUMALA***

*(The Sugar Syndrome)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 2, miehiä 2

Näytelmä erikoisesta ystävydestä, joka käynnistyy kun 17-vuotias tyttö teeskentelee Internetissä olevansa 11-vuotias poika. Koulutyttö Dani tutustuu vankilassa olleeseen Timiin, joka yrittää saada elämänsä järjestykseen ja taistella halujaan vastaan. Bulimiasta kärsivä Dani näkee Timissä sukulaissielun, jota auttaa ja jonka kanssa jakaa syvimät salaisuudet. Kahdesta ulkopuolisesta tulee pian läheiset ystävät, mutta kuinka pitkään se voi kestää? Entä kykeneekö Dani todella ymmärtämään mitä Timin pään sisällä liikkuu?

*The Sugar Syndrome* käsittelee pedofiliaa, syömishäiriöitä ja neuroottisia perhesuhteita, mutta on samalla hauska ja lämmin kuvaus kahdesta tyystin erilaisesta ihmisestä, jotka löytävät toisistaan saman yksinäisyyden ja tarpeen ruumiinsa hillitsemiseen. Näytelmä myös satirisoi mediaa, joka yhtä aikaa tuomitsee ja ruokkii vääristynyttä kuvaa ruumiista ja seksuaalisuudesta. Terävä dialogi ja vivahteikkaat henkilöt tekevät tekstistä aidosti nykyaikaisen ja osuvan.

**Peter Quilter:**

***SATEENKAAREN TAA***

*(End of the Rainbow)*

Käännös Joel Elstelä

Naisia 1, miehiä 2

Vuoteen 1968 sijoittuva näytelmä kertoo Judy Garlandin elämän viimeisistä vaiheista, paikka Lontoon hotelli Ritzin pieni sviitti. Laulajatar on saapunut kaupunkiin viimeiseksi jäävällä konserttikiertueellaan. Mukana on tuore sulhanen, joka toimii myös Judyn managerina sekä uskollinen pianisti ja sydänystävä. Hotellihuoneessa tapahtumista siirrytään aina välillä konserttikiertueen esiintymisiin. Näytelmä kuvaa rakastetun, mutta alkoholisoituneen ja lääkeriippuvan tähden viimeistä taistelua rakkaudenkaipuun ja esiintymishalun ristivedossa. Näytelmän pohjavire on traaginen, vaikka mukana on roimasti myös komiikkaa.

**Peter Quilter:**

**SUURENMOISTA**

*(Glorious)*

Käännös Pentti Järvinen

Naisia 4, miehiä 2

Lisäksi pianisti

Näytelmä Florence Foster Jenkinsistä (1868–1944), amerikkalaisesta sopraanosta, jonka uran isä oli estänyt hänen ollessaan nuori. Kun Florencesta tuli rikas perijätär, hän toteutti unelmansa, järjesti konsertteja ja levytti lempiaarioitaan. Kenelläkään ei ollut sydäntä sanoa, miten kammottavalta laulu kuulosti, ja esityksiin liittyi jotain muuta, vilpittömyyttä ja horjumatonta luottamusta omiin kykyihin.

**Antti Raivio:**

**SKAVABÖLEN POJAT**

Naisia 8, miehiä 7

Mahdollisuus kaksoisrooleihin.

*”Toinen ei saa kuolla ennen toista. Eikä valehdella. Eikä jättää toista pulaan. Muuten joutuu maksamaan miljoonan tai enemmän. Koko elämänsä ajan.”*

Se on Rupertin ja Evertin verivala. Veljesten keskinäinen side pysyy ja vahvistuu, kun kaikki muu hajoaa ympärillä. Samaan aikaan kun Viren juoksee kultaa, liikkuu isä uuden naisen kanssa ja äiti vajoaa yhä syvemmälle ahdistukseen. Lopulta pojilla on edessä muutto uuteen kotiin. Viina vie isää, äiti romahtaa lopullisesti, ja veljesten on itse luotava oma maailmansa. He voivat luottaa vain toisiinsa.

Ajassa risteilevä tarina näyttää lapsuuden kauneuden ja julmuuden tavalla, joka on tehnyt siitä rakastetun suosikinäytelmän. 70-luvun kuvaus yhdistyy villiin, runolliseen fantasiaan ja vapauttavan mustaan huumoriin.

**Antti Raivio:**

**HUOKAUSTEN LAAKSO**

Naisia 8, miehiä 8

Mahdollisuus kaksoisrooleihin.

*Skavabölen poikien* tarina jatkuu. Orvoiksi jääneet Rupert ja Evert ovat astumassa aikuisuuteen, kun Evert löytää äidin nuoruuden päiväkirjat. Perheen vanhat salaisuudet nousevat päivänvaloon, samalla kun veljekset opettelevat itsenäistymään ja irtautumaan niin lapsuudesta kuin toisistaankin. Vieläkö vanha verivala pitää?

Huokausten laaksossa kulkevat rinnakkain nuorten miesten kipeä kasvu ja heidän vanhempiansa surumielinen rakkaustarina. *Skavabölen pojista* tutulla tavalla se vyöryttää lavalle värikkään henkilögallerian ja häivyttää maagisella realismilla rajan ulkoisen todellisuuden ja sisäisen maailman väliltä.

**Antti Raivio:**

**KILON PALOINA KOTIIN**

Naisia 7, miehiä 7

Mahdollisuus kaksoisrooleihin.

*”Hiillostusta joo. Kaikkia pitää hiillostaa. Hei rappukäytävä, oot nätin värinen. Tässä pelätty etsivä Leenu Lumme astelee kohti pihaa.”*

Sosiologian opiskelija Leenu muuttaa häidensä alla kerrostaloon Purppurakujalle ja joutuu saman tien keskelle murhamysteeriä. Asunnon edellinen asukas, rocktähti Jordan, katosi vuosi sitten, ja hänen palasiaan on nyt alkanut löytyä ympäri Helsinkiä. Jordanin haamu vaatii Leenua heittäytymään neitietsiväksi, ja tämä alkaa unissaan kulkea talon seinien läpi ja tarkkailla asukkaiden salaisuuksia. Ja niitähän riittää.

Riemukkaan unenomainen ja runollinen jännityskomedia vilisee mieleenpainuvia henkilöahmoja ja vinkeää huumoria. Kielellinen ilotulitus, hurmaava päähenkilö ja mystinen tunnelma tekevät näytelmästä ihastuttavan piinaavan aikuisten sadun.

*”Aamuyöllä niin kaunista. Tuoksuu Hesareilta. Kadut on tupluureilla. Ihan kun ne ei tietäisi mitä tuleman pitää.”*

**Antti Raivio:**

**SUDEN HETKI**

Naisia 9, miehiä 6

Mahdollisuus kaksoisrooleihin.

Sakari vaeltaa Vuosaaresta kohti Hakaniemeä ja entistä tyttöystäväänsä Elinaa. Mukanaan hänellä on lyhytelokuva portsarista ja teollisuusvartijasta maailmanlopun jälkeisessä maailmassa. Mutta vähitellen vaikuttaa, että elokuva alkaakin käydä toteen Sakarin elämässä. Matkallaan hän kohtaa mereen ajaneen bussin, häpeästä kutistuneen sisarensa ja hullun yksijalkaisen tytön. Lauri Törni kerää lakikirjoja voidakseen olla yksin ainoa laki. Radiotoimittaja Robi valvoo sitkeästi ja juontaa jatkuvasti vääriä musiikkikappaleita. Kirjoittiko Sakari kaiken tämän itse?

Öinen Helsinki muuttuu apokalyptiseksi unimaisemaksi näytelmässä, joka on sekoitus vaellustarinaa ja painajaismaista näkyä. Sielun ja kaupungin kartoittamattomiin syvyyksiin sukelletaan runollisen kielen ja groteskin huumorin kautta.

*”Sinä kuvittelet, että sinä elät jonkun unessa. Omassasi tai jonkun muun. Ja kohta se joku herää ja sanoo: ”Hohhoijaa, se olikin vaan unta.” Sitten kaikki tämä on poissa, kunnes se joku taas nukahtaa. Voi vittu sä olet lapsellinen.”*

**Mark Ravenhill:**

**ALASTONKUVIA**

*(Some Explicit Polaroids)*

Käännös: Aleksi Milonoff

Naisia 2, miehiä 4

Viisitoista vuotta sitten Nick ja Helen olivat nuoria radikaaleja, jotka halusivat muuttaa yhteiskunnan kertaheitolla. Nick otti ajatukset liian tosissaan ja joutui vankilaan murhayrityksestä. Nyt hän on palannut maailmaan, jota ei enää tahdo tuntea, ja jossa kukaan ei tunnu välittävän mistään.

HIV-positiivinen Tim on tilannut nuoren Victorin Venäjältä leikkikalukseen. Strippari Nadia palaa yhä uudelleen häntä hakkaavan miehen luo. Helen nyhrää paikallispolitiikassa ja yrittää edetä parlamenttiin.

Suuret unelmat ja aatteet ovat kuolleet, tärkeintä on nauttia tässä ja nyt. Mutta itsepintaisesti, väistämättä, aito välittäminen tahtoo tunkea kiusallisesti esiin...

Mark Ravenhill tekee purevaa ja koskettavaa aikalaisdraamaa yhteiskunnasta, jossa kaikki yhteisölliset siteet ovat katkenneet. *Alastonkuvissa* yhdistyvät tarkka aikakauden analyysi ja inhimillinen, elämänläheinen tarina rakastamisen vaikeudesta.

**Mark Ravenhill:**

**SHOPPING & FUCKING**

*(Shopping & Fucking)*

Käännös Jusa Peltoniemi

Naisia 1, miehiä 4

Nuoren englantilaisdramatikon esikoisnäytelmä, joka kuvaa marginaalissa elävien nuorten maailmaa ja aikakautemme raadollista tyhjyyttä – toivoa ei ole, ellei sitä keksitä. Seksi on pakkomielteistä ja pakonomaista, se on turvapaikka ja saa häkellyttävän rajuja muotoja – aktit ovat ihmisten toiminnan polttopisteitä. Tapahtumien kullassa on yhteiskunta, jossa ihmiset ovat ajautuneet impulsiiviseen väkivaltaan ja vimmaiseen todellisuuspakoon.

Rajuudestaan huolimatta teksti on koskettava, jopa liikuttava, sillä henkilöt yrittävät kaikesta huolimatta taistella olosuhteita vastaan, kukin omalla merkillisellä tavallaan.

**Kari Rentola:**

***SANAT OLA, SÄVEL VIRTA***

Naisia 5, miehiä 4

On vuosi 1959. *Kultainen Virta* -laulukilpailu kerää nuoria laulajalupauksia Helsinkiin kilpailemaan maineesta ja levytyssopimuksesta. Olavi Virran säveltämiä ja sanoittamia kappaleita saapuvat tulkitsemaan muiden joukossa sisarukset Stina ja Sisko, varoittalevan äitinsä jalanjalkia viihteessä seuraava Tytti ja komeaääninen, mutta hitaasti asiat tajuava Pekka. Laulunopettaja yrittää koulia nuorista suvereneja esiintyjä, samalla kun kisan juontaja tekee omia sivubisneksiään ja valitsee tytöistä parhaita päältä. Kaikki huipentuu suureen loppukilpailuun Messuhallissa, mutta onko voittajan valinnassa jotain hämärää?

Nostalginen musiikinäytelmä esittelee Olavi Virran vähemmän tunnettua puolta lauluntekijänä. Laulujen ympärille on punottu värikäs henkilögalleria ja juoni täynnä tunnetta, juonitteluja ja huumoria.

**Yasmina Reza:**

***KOLME VERSIOTA ELÄMÄSTÄ***

*(Trois versions de la vie)*

Käännös Outi Nyytäjä

Naisia 2, miehiä 2

Näytelmä on hieno kuvaus kahden pariskunnan illanvietosta; se kertoo kolme versiota samasta tilanteesta.

”Yasmina Reza kirjoittaa harvinaisen fiksuria aikalaiskomediana, joka ei aliarvioi lajityyppejä, henkilöitä eikä katsojaa.” (Soila Lehtonen, Aamulehti)

**Yasmina Reza:**

***SATUNNAINEN MIES***

*(L'homme du hasard)*

Käännös Outi Nyytäjä

Naisia 1, miehiä 1

*Satunnainen mies* on ranskalaisen tähtikirjailijan kuvaus menestyskirjailijan ja tämän ihailijattaren satunnaisesta kohtaamisesta junassa.

**Yasmina Reza:**

**TAIDE**

*(L'art)*

Käännös Arto Af Hällström ja Inkeri Kivirikko

Miehiä 3

Serge on ostanut tavattoman kalliin taulun – valkoisen maalauksen, jossa on valkoisia poikkiviivoja! Marc ja Yvan ottavat kantaa ystävänsä "arvokkaaseen" taidehankintaan, mutta mihin katoaa rehellisyys? Totuuden sanominen valkoisesta maalipinnasta osoittautuu vaikeaksi ja kuohuttaa ystäväysten keskinäisiä välejä, ja koko todellisuudentajua. Tyhjä taide saattaa sittenkin provosoida - ainakin ilmiönä.

Rezan näytelmä on sukkela sanallinen farssi, joka naurattaa korkeakulttuurinkin edustajia.

**Yasmina Reza:**

**VIHAN JUMALA**

*(Le Dieu du carnage)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 2, miehiä 2

*"3. marraskuuta klo 17.30 Aspirant Dunantin leikkipuistossa verbaalisen välikohtauksen seurauksena Ferdinand Reille, 11 v., löi poikaamme Bruno Houlliéta kasvoihin keppi aseenaan. Teon seurauksena havaitaan turvonneen ylähuulen lisäksi murtuma molemmissa etuhampaissa sekä oikeassa etuhampaassa hermon paljastuminen."*

Kaksi entuudestaan tuntematonta pariskuntaa tapaa laatiakseen selvityksen lastensa tappelusta. Sovinnainen aikuisten keskustelu kahvin ja omenapiirakan äärellä kääntyy groteskin koomiseksi illaksi, jonka kuluessa sivistyneen julkisivun takaa alkaa paljastua raadollisia asenteita.

Pariskuntien välille kehkeytyy konflikti, joka laajenee sukupuolten, ideologioiden ja elämäkatsomusten sodaksi. Tässä sodassa liittoumat muuttuvat nopeasti ja yllättäen, kun jokainen vaihtaa jatkuvasti puolta omien mielihalujensa mukaan. Näkökulma laajenee kodin piiristä ihmisluonteeseen, aina kulttuurin ja vaistojen ohuelle rajapinnalle.

**Laura Ruohonen:**

**KUNINGATAR K**

Naisia 3, miehiä 3

*"Kun minä synnyin, ammuttiin kymmenen tykinlaukausta. Se tarkoittaa, että on syntynyt poika."*

Ruotsi-Suomen suurvaltaa 1600-luvulla hallinnut kuningatar Kristiina on kiehtova hahmo. Hänet kasvatettiin kuin mies. Tämä oppinut ja sivistynyt hallitsija suosi taiteita ja kulttuuria. Hän kuitenkin kieltäytyi omaksumasta uutta luterilaista uskoa, luopui kruunusta ja asettui elämänsä lopulla Roomaan, jossa hän kuoli 1689.

Näytelmä ei kuitenkaan ole realistinen kuvaus historiallisesta Kristiinasta. Se rakentuu monitasoisesti vahvojen metaforien varassa kuvaksi ihmisestä, joka pyrkii riippumattomuuteen, valitsemaan itse sukupuolensa, uskontonsa, maansa ja koko identiteettinsä.

*"Kuningatar K:n esitys Kansallisteatterin Willensaunassa kestää reilut puolitoista tuntia ilman väliaikaa. Oikeastaan samanlainen on jokainen Laura Ruohosen näytelmän repliikki: kiteytynyt, tiivis, keskeytymätön, muodon ja sisällön suhteissaan täydellinen. Ruohosen näytelmä on yksi hienoimpia koskaan näkemiäni suomalaisia näytelmiä tai näytelmiä ylipäänsä."* (Outi Lahtinen, Turun Sanomat)

**Laura Ruohonen:**

**OLGA**

Naisia 2, miehiä 3

Näytelmä käsittelee vanhan naisen ja nuoren miehen rakkaussuhdetta. Olga on yksineläjä, jota ympärillä olevat ihmiset käyttävät hyväksi. Tähän joukkoon liittyy myös nuori hulttio Rundis. Olga on kuitenkin epäsovinnainen vanhus, joka saa Rundiksen arvot kääntymään nurin. Olga ja Rundis kokevat ainutlaatuisen, yhteisöä uhmaavan rakkaustarinan. *Olga* on myös kertomus siitä, mitä meille tapahtuu kun maailma ympärillämme muuttuu niin nopeasti ja rajusti, ettei entisyydestä muistuta mikään.

*"Olga on hienovarainen, taiten kirjoitettu musta komedia, kypsän ja viisaan kirjailijan käsialaa."* (Pirkko Saisio, TeaKin uutiset)

**Laura Ruohonen:**  
**SUURIN ON RAKKAUS**

Naisia 3, miehiä 1

Näytelmä kertoo Elisabet Järnefeltin, Minna Canthin ja Juhani Ahon ystävydestä. Tämä voimakolmikko piti yllä Kuopion hengenheimää. Kolmen vahvan kulttuuripersoonan välisiä suhteita värittivät monenlaiset ristiriidat ja tunteet, joita näytelmä läpivalaisee, intohimoja, rakkauksia, heikkouksia. Keskiössä on Elisabeth Järnefelt, nainen joka pettyi rakkaudessa, mutta löysi tilalle rakkauden aatteen. Hän on poikkeuksellinen ihminen yhteiskunnallisten ja yksityisten valintojen keskellä, etsimässä sisäistä voimaa ja vapautta.

*”Minä en ole nuori, minä en ole vanha, minä olen keskellä elämää.”*

**Laura Ruohonen:**  
**YKSINEN**

Naisia 2, miehiä 1

Kaksi naista, taloa rakennuttava ex-silmälääkäri ja nuori yksinhuoltaja-arkkitehti jäävät autiolle saarelle, kun veneen moottori ei käynnisty. Näin syntyy klassisen tiivis, yhden vuorokauden sisällä tapahtuva näytelmä. Siinä luonto ottaa mittaa naisista samalla kun naiset ottavat mittaa toinen toisistaan. Rikkaan leskirouvan ironinen piittaamattomuus ja arkkitehdin tiukka pipoinen ehdottomuus törmäävät yhteen tavalla, joka kutkuttaa niin katsojan nauruhermoja kuin aivonystyröitäkin. Näytelmässä ollaan nimittäin myös suurten kysymysten äärellä: ihminen kosmoksessa, naisen asema, nykyihmisen avuttomuus luonnon edessä, kun teknologia pettää.

”Ruohosen sujuvasti kulkeva dialogi on täynnä suuria kysymyksiä, teräviä oivalluksia ja välillä hyvinkin mustaa huumoria. Tunnelataukset näytelmän henkilöiden välillä syntyvät ja vaihtuvat vauhdilla, kuten teatterissa ja ääritilanteissa on mahdollista.” (Eeva Kemppe, Turun Sanomat)

**Arto Salminen:**

**PASKATEORIA**

Naisia 2, miehiä 5

Helsingin slummeissa kuohuu. Iltalehden toimittaja Suurnäkki kuulee, että suunnitteilla on aseellinen kapina, johon kootaan jo armeijaa. Päätoimittajaa tämä ei kuitenkaan kiinnosta, tärkeintä on tehdä myyvää lehteä missien raskauksilla ja tissikuvilla. Jotta levikki saataisiin nousemaan, rima on laskettava mahdollisimman matalalle. Aloitteleva formulakuski Toni Kaakko on puolestaan valmis mihin tahansa saadakseen julkisuutta, ja tahtoo myydä lehdelle koko elämänsä. Suurnäkki joutuu pohtimaan, onko tällaisessa maailmassa enää mitään sijaa omalletunnonle. Kuinka pitkään kestää, ennen kuin lopullinen romahdus tulee?

*Paskateoria* on hurjaa satiiria ihmisten hyväksikäytöstä ja voitontavoittelusta. Salminen leikittelee herkullisesti mediamaailman kielellä ja kliseillä näyttäen niiden rujan kääntöpuolen. Näytelmän huumori on ronskia ja terävää, mutta sen alla tuntuu epämääräinen, painostava uhka.

**Arto Salminen:**

**VARASTO**

Naisia 2, miehiä 7

Rousku ja Raninen raahaavat maaleja ja tapetteja väriliikkeen varastossa. Rousku hankkii lisätuloja varastamalla ja myymällä tavaraa, mutta johtoportaan on alettu kiinnittää huomiota outoon hävikkiin. Kaiken lisäksi myyjä Karita on tullut raskaaksi ja kiristää Rouskua: ota vastuusi isyydestä tai ilmiannan sinut pomoille. Rousku päättää, että tukalassa tilanteessa kaikki keinot ovat sallittuja, vaikka sitten syyttömän työkaverin käräyttäminen.

*Varasto* on synkkä ja hirtehin kuvaus jakautuneesta yhteiskunnasta, jossa moraalit katoaa sitä mukaa, mitä ahtaammalle ihminen pistetään. Miellyttäviä henkilöitä näytelmästä on turha etsiä, mutta sitäkin enemmän löytyy rankkaa huumoria, iskevää dialogia ja tiukkaa yhteiskuntakritiikkiä.

**Coline Serreau:**

***KANI KANI***

*(Lapin Lapin)*

Käännös Satu ja Pekka Milonoff

Naisia 4, miehiä 12

Lapinin eli Jäniksen perhettä kohtaavat lähes kaikki mahdolliset ja mahdottomat ongelmat isän työttömyydestä nuorimmaisen kouluvaikeuksiin, jo aikuistuneet lapset palaavat äidin helmoihin ja ahdas asunto täyttyy täyttymistään. Näytelmällä on yhteiskuntakriittinen pohjavire, mutta ilmiänsä kiihkeätempoinen tilannekomiikka, joka vie asiat niin solmuun, että enää vain vieras avaruudesta voi auttaa...

”Nyt on lupa unelmoida, nauraa ja itkeä. Esitys onnistuu siinä mitä ei enää ole pidetty mahdollisena: se esittää humoristisesti katkeransuloisia teemoja, se on modernia, älykästä, mielikuvituksellista kansantetatteria perheestä koko perheelle.” (Berliner Zeitung)

**Coline Serreau:**

***VÄLKKY JA PÖLKKY***

*(Quisaitout et Grobêta)*

Käännös Satu Milonoff

Naisia 4, miehiä 7

Välkky ja Pölkky ovat klovneja, kuin ihmisen kaksi eri puolta. Välkky painottaa kaikessa henkisiä arvoja, oppineisuutta, ponnistelua. Pölkky taas on hyväsydäminen hulluttelija, joka rakastaa unelmatorttua ja pähkinäsuklaata. Välkky kärsii kovasti Pölkyn tyhmyydestä, mutta Pölkky palvelee Välkkyä nöyrästi. Kun Välkky saa ihailemaltaan Paronittarelta kutsun juhliin, klovnit lähtevät matkaan Atlantin yli. Pölkky opettelee laivalla Völkyn käskystä soittamaan viulua, jotta Paronitar ilahtuisi. Niin käykin, mutta Völkyn suunnitelma menee siltä osin mönkään, että Paronitar rakastuu tietysti soiton vuoksi Pölkkyyn! Tunteet menevät muutenkin hullusti ristiin, ja julma Punahattu murhaa paronittaren isolla veitsellä. Miehet lähtevät paluumatkalle hiekkaerämaan kautta, ja Pölkky pohdiskelee, voisiko Paronitar herätä vielä henkiin. Pölkyn nukkuessa taivaasta saapuukin mustasukkaisena kinastelevia enkeleitä, ja Paronitar laskeutuu perässä lentävällä lautasella. Pian vietetään kaksoishäät: Paronitar ja Pölkky, Välkky ja säestäjäneiti, ja kuin jäähyväisiksi punainen hattu putoaa taivaasta. Miten ihmeessä se oli joutunut Pölkyn haltuun?

Teatterin magiikkaa, lapsenomaista iloa, hellyyden filosofiaa...ja huippurooleja useammallekin kuin kahdelle koomikolle!

**Peter Shaffer:**

**AMADEUS**

*(Amadeus)*

Käännös Sami Parkkinen

Rooleja yhteensä 25

Koko ikänsä Salieri on halunnut olla säveltäjä. Hän on rukoillut ja työskennellyt voidakseen luoda musiikkia jossa kuuluisi Jumalan ääni. Mutta kuin pilkatakseen häntä Jumala antaakin äänensä rääväsuiselle kakaralle, holtittomalle ja rivoja vitsejä suoltavalle apinalle, jonka kynästä syntyy puhdasta kauneutta. Katkera Salieri ryhtyy sotaan Jumalaa vastaan ja päättää tuhota tämän välikappaleen – Mozartin.

Shafferin näytelmä on jo moderni klassikko, jonka kiihkeys, voima ja vavahduttavat henkilöhahmot ovat vanginneet katsojat joka puolella maailmaa. Se ei ole pelkkä taiteilijaelämäkerta, vaan pakahduttava yleisinhimillinen tarina kateudesta ja kauneudesta.

**Peter Shaffer**

**EQUUS**

*(Equus)*

Käännös Jyrki Vainonen

Naisia 2, miehiä 7

17-vuotias poika on puhkaissut metallipiikillä kuuden hevosen silmät. Vankilan sijasta hänet passitetaan psykiatriseen hoitoon. Lääkäri pakottaa pojan elämään uudestaan menneisyyttään; perhetausta ja kohtalokkaan yön tapahtumat valottuvat.

Poika on rakentanut hevosten ympärille omalaatuisen, yksityisen mytologiansa omine riitteineen. Kreikkalaista mytologiaa harrastava psykiatri tajuaa olevansa kateellinen potilaalleen tämän kyvystä tuntea todellista intohimoa. Lääkäri tietää voivansa saattaa potilaansa jotensakin normaalien kirjoihin, mutta tapaus saa hänen oman, jo kauan kyteneen epätoivonsa leimahtamaan liekkiin: hän on menettänyt uskonsa normaaliuteen tavoittelemisen arvoisena päämääränä.

**Peter Shaffer**

**MUSTA KOMEDIA**

*(Black Comedy)*

Käännös Seppo Lopenen

Naisia 3, miehiä 5

Nuori kuvanveistäjä haluaa tehdä vaikutuksen tulevaan appiukkoonsa. Myös rikasta taiteen ystävää odotetaan saapuvaksi paikalle. Yllättävä sähkökatkos sotkee suunnitelmat, ja pimeyden turvin asuntoon ilmaantuu kutsumattomia vieraita.

**Raffy Shart:**

**VAIMONI MAURICE**

*(Ma femme s'appelle Maurice)*

Käännös Aino Pirola

Naisia 3, miehiä 4

Georges ja Marion Audefey ovat aviopari. Georges pettää vaimoan Catherinen kanssa. Eräänä päivänä Audefeyiden ovelle tulee Veljesapu-järjestön kerääjä Maurice. Alkaa hulvaton sekaannusten sarja, jossa ihmissuhteet sekoittuvat moneen kertaan.

**Gérald Sibleyras:**

**TUULTA PÄIN**

*(Le Vent des Peupliers)*

Käännös Arto af Hällström

Miehiä 3

*Tuulta päin* kertoo Marcelista, Gustavesta ja Fernandista, jotka veteraanien hoitokodin terassilla muistelevat mennyttä ja haaveilevat pakenemisestä joko Indokiinaan, poppelikukulalle tai edes piknikille. Näytelmä on myös kuvaus ihmisen oikeudesta olla loppuun saakka sellainen kuin on.

”Näytelmä on hauska, kaunis ja hengittävä. (...) Parasta on, että näytelmä tarjoaa loistoroolit kolmelle kokeneelle ja karismaattiselle näyttelijälle.” (Kirsikka Moring, Helsingin Sanomat)

**Lauri Sipari:**

**SIVILIKESÄ**

Naisia 4, miehiä 3

Sota on ohi, ja suomalaisten on aika ryhtyä rakentamaan elämäänsä uudelleen. Myös hammaslääkäri Aunen huvilalla on ilmaa odotuksen ja muutoksen tuntu. Aunen veli Olli yrittää lukea tentteihin, mutta ei ota niistä turhia paineita, kun taas kaatuneen Aulis-veljen leski Ritva odottaa lastensa paluuta Ruotsista. Majuri, Aunen serkun Inkerin aviomies, on selvinnyt asekatkentaepäilyistä ja yrittää luoda uraa liike-elämässä. Sairaanhoidajaksi ryhtynyttä Inkeriä katselee myös lääkäri Kalevi. Kesän aikana otetaan suvun kesken yhteen ja tehdään sovintoja, selvitetään raha- ja lempenasiat ja istutaan vain hiljaa ongella. Aunenkin on vähitellen opittava antamaan muiden elää elämäänsä ilman hänen ohjailuaan.

Siparin herkkävireinen komedia näyttää huvilan väessä Suomen pienoiskoossa. Uuden aikakauden ja elämän ensiaskeleet ovat haparoivia, mutta usko tulevaisuuteen on vahva. Ilo ja suru sekoittuvat aurinkoisessa hämmäläismaisemassa, haitarin soudessa taustalla.

**Sipari, Lauri**

***WIIPURIN NOPEAT***

Naisia 4, miehiä 4

Euroopassa kuohuu, Berliinissä avataan olympialaiset, mutta kauppias Antti Muurinen ei anna minkään häiritä kesänviettoaan. Hänen huvilallaan pyörii värikäs joukko ystäviä ja työntekijöitä, joilla on kullakin omat murheensa. Antin elämäkertaa kirjoittava Kaarlo turhautuu kohteensa suurpiirteiseen totuuskäsitteeseen, mutta saa lohtua tämän elämäniloiselta veljentyttäreltä. Kapteeni Kirveksen ura tuntuu tyssänneen, mikä turhauttaa hänen isänmaallista vaimoaan. Työläistyttö Laina lukee itseään ylioppilaaksi, ja hänen kommunistinen miesystävänsä lähtee Espanjaan sotimaan. Kolme vuotta myöhemmin eletään kauneinta kesää miesmuistiin. Kronstadtista kuuluu jo tykkien jylinä, ja Antti herkistyy pohtimaan elämänsä loppusummaa. Kaikilla henkilöillä on edessä ratkaisun teko, niin ihmissuhteissaan kuin koko elämänsä suunnassa.

Haikea ja lämmin komedia kadonneesta maailmasta kuvaa pieniä ihmisiä, jotka yrittävät kukin pärjätä parhaansa mukaan historian virrassa. Karjalaiset ja länsisuomalaiset luonteet törmäävät, isänmaallisuus ottaa yhteen työväenliikkeen kanssa, mutta kaiken läpäisee silti sovinto ja rakkaus.

**Paavo Rintala – Kristian Smeds:**

***JUMALA ON KAUNEUS***

Naisia 3, miehiä 2

Perustuu Paavo Rintalan romaaniin.

Nuoren taiteilijan taistelu itsensä ja ympäröivän maailman kanssa kerrotaan kymmenen taulun kautta. Vilho Lampi etsii omaa ilmaisuaan Pohjanmaalla ja Pariisissa, innostuu ja pettyy yhä uudelleen, kaiken aikaa pyrkien kohti kauneuden valtakuntaa. Lampi hakee vastauksia politiikasta, vajoaa hurmukseen Louvressa ja samaistuu niin van Goghiin kuin haapaankin. Hän on kaikkialla ulkopuolinen, eikä hänen tinkimättömyydelleen ole sijaa maailmassa. Lammen elämä on vuoroin riemua ja vuoroin epätoivoa, mutta hän ei lakkaa kysymästä eikä etsimästä.

Näytelmä on paitsi taiteilijakuvaus, myös näytelmä kauneuden kokemisesta, jumaluuden etsinnästä ja ihmisenä olemisen vaikeudesta. Se kertoo ihmisestä joka pyrkii näkemään ikuisuuteen asti.

**Kristian Smeds:**  
**HUUTAVAN ÄÄNI KORVESSA**  
Naisia 2, miehiä 3

Tänä iltana suomalainen fanaattisuus räjähtää lavalle. Synkeänhauskoissa iltamissa veisataan virsiä ja työväenlauluja, ja ääneen pääsevät niin agitaattori kuin saarnaajakin. Päänänpotkittujen ja syrjäytyneiden äänet nousevat moniääniseksi, hurjaksi musiikiksi, jolla on varoittava viesti. Illan aikana käydään läpi niin alkoholismi, rasismi kuin työttömyyskin. Ratkaisuja haetaan niin poliittisella kuin uskonnollisellakin uholla, mutta ilmaan nousee myös kysymys: mitä tapahtuu sitten, kun aatteet ovat hävinneet mutta viha jää?

Smeds on ottanut näytelmään aineksia niin *Punaisesta viivasta* kuin Laestadiuksen kirjoituksistakin ja liittänyt ne samalla tiukasti nykyhetkeen. Näytelmä ei tarjoa valmiita vastauksia, vaan jättää ratkaisut katsojan itsensä tehtäviksi.

**Kristian Smeds:**  
**JÄÄKUVIA**  
Naisia 4, miehiä 4

Kymmenen kuvaa pohjoissuomalaisen suvun ihmisistä ja elämästä. Yksinhuoltajaäidin elämän voimavara on viha. Hukkunut lapsi tarkkailee maailmaa joen pohjasta. Isät ovat poissa, niin kuin heidänkin isänsä aikanaan. Tytär tempoilee irti äidin otteesta mutta ei maailmallakaan saa otetta elämäänsä. Saarnamies on menettänyt uskonsa ihmiseen, mutta ei silti kykene menettämään toivoaan.

*Jääkuvia* kertoo ankarasta elämästä ja sukupolvesta toiseen jatkuvasta alistamisen ketjusta. Sen ytimeistä löytyy kuitenkin toivoa ja lämpöä. Näytelmän kantava teema on rakkaus, joka on niin ehdotonta ja rajua, että sitä on lähes mahdotonta kestää.

Smedsin kielessä sekoittuvat pohjoinen, kansanomainen ronskius ja värikäs runollisuus, jossa on tilaa myös improvisaatiolle ja tyylittelylle.

**Kristian Smeds:**  
**RAUTAVAARA – OULUNKYLÄN TÄHTI**  
Naisia 1, miehiä 4

Nimestään huolimatta tämä ei ole näytelmä Tapio Rautavaarasta, vaan kuvaus suomalaisuudesta ja maamme lähihistorian muuttuneesta arvomaailmasta. Rautavaara, ”viimeinen suomalainen ikoni ja ihminen, jossa kulttuuri ja urheilu yhdistyvät”, on portti kadotettuun ja nostalgisen Suomeen, ”avanto, jonka kautta sukkellettiin hyiseen ja pimeään veteen.” (Smeds teoksessa ”Kätkeyty näkyväksi”).

**Kristian Smeds:**  
***YHÄ PIMENEVÄ TALO***  
Naisia 2

Suurella, lähes tyhjässä talossa istuu katkera vanha nainen. Hän elää muistojensa keskellä, menneisyyden äänten piinaamana. Jokaisessa kohtauksessa hänen seuranaan on nuori nainen, joka on välillä kodinhoitaja, välillä pojan morsian, välillä tytär. Aina ei ole varmaa, ketkä heistä ovat todellisia ja ketkä mielikuvituksen tuotetta.

Näkymättöminä ovat läsnä myös naisen aviomies ja poika, tai ainakin heidän muistonsa. Vanhan naisen ja hänen perheensä tarina hahmottuu pala palalta, ja menneisyyden tragediat ja kipeät tunteet kohoavat uudelleen pintaan. Lopulta naisen on päätettävä, antaako hän vielä mahdollisuuden sovinnolle ja anteeksiannolle vai vajoaako lopullisesti yksinäisyyteensä.

*Yhä pimenevä talo* on herkkävireinen ja arvoituksellinen kamarinäytelmä, jossa on kaksi voimakasta ja antoisaa naisroolia. Synkistä tunnelmista huolimatta se antaa tilaa myös toivolle ja valoisuudelle.

**Tom Stoppard:**  
***ROCK 'N' ROLL***  
(*Rock'n Roll*)  
Käännös Kersti Juva  
Rooleja yhteensä 13

Näytelmä kertoo kahden maailman ihmisistä. Tšekkoslovakiassa neuvostovallan alla elää nuori Jan, joka ihailee länsimaista vapautta ja rakastaa sen vapauden ääntä, rockmusiikkia. Cambridgessa elää englantilainen Max, professori ja marxilaisteoreetikko, kommunistisen järjestelmän ihailija. Jan ja Max, oppilas ja opettaja, muodostavat näytelmän vastinparin. Heidän erityisen suhteensa kautta voi nähdä kuinka kahden erilaisen maailman, erilaisten ajatustapojen ja toimintamallien keskellä ihmisten välinen suhde on silti mahdollinen.

**Marja-Liisa Vartio – Paavo Haavikko:**

***JA HÄNEN OLIVAT LINNUT***

Naisia 4, miehiä 4

Lintuhulluus alkoi Otto-enosta, joka ampui etelään eksyneen lapinpöllön ja alkoi kerätä lintukokoelmaa. Hulluus meni kokoelman mukana perintönä rovastille, häneltä rouvalleen, ruustinnalta palvelijatar Almalle eikä vaille hulluuden kosketusta jäänyt pariskunnan poikakaan. Linnuista tulee sekä rovastin ja ruustinnan että Alman ja ruustinnan yhteinen kieli.

Vartion lintumetafora ei ole salakieli, joka avaimen löydyttyä kääntyisi selkeiksi tarkoituksiksi. Teksti on salaperäinen ja monitasoinen eikä luovuta lopullista salaisuuttaan. Kysymys on halusta vallata toinen ihminen, muokata häntä, löytää tapahtumille selitys ja yhteys kanssaihmiseen. Se on silti toiminnan ja arkisen puheen tasolla kiinnostava ja hauska teksti.

**Ari Wahlsten – Juha Hurme:**

***NELOSTIE***

Naisia 1, miehiä 5

Tämä roadmiviemäinen miehinen komedia on tienrakentajista kertova veijaritarina. Se on toisenlainen näytelmä Suomen lähihistoriasta, jossa nykyteatterin karheus ja suoruus yhdistyvät valtavaan globaaliin teemaan niin, että aihe on kuitenkin paikallinen. Muoto alkaa melkein tv-sarjamaisena, mutta vuosien vieressä näytelmä irtoaa realismista. Ja vauhti vain kiihtyy loppua kohden.

Teksti on palkittu Draama 07 -palkinnolla.

”Nelostie on raapaiseva porukkahengen kuvaus. (...) Periaatteena on, ettei kaveria jätetä, mutta se ei ihan aina onnistu. Tuloksena on itkettävän absurdi komedia, melkein klassinen veijarikomediakin, elleivät he olisi niin painiherkkiä suomalaisia.” (Kirsikka Moring, Teatterilehti)

**Tennessee Williams:**

***KISSA KUUMALLA KATOLLA***

*(Cat on a Hot Tin Roof)*

Käännös Ari Koskinen

Naisia 3, miehiä 5

Pollittin perhe on kokoontunut viettämään Isopapan syntymäpäiviä tämän suurelle plantaasille. Syöpää sairastava mahtimies ei enää näe seuraavaa syntymäpäiväänsä, joten perheenjäsenet tekevät kaikkensa saadakseen mahdollisimman suuren osan perinnöstä. Isän suosikkipoika Brick on entinen urheilusankari, joka on vajonnut välinpitämättömyyteen ja alkoholismiin ystävänsä kuoleman jälkeen. Hänen vaimonsa Maggie aikoo pitää miehestään kiinni kaikin keinoin, vaikka tämä ei enää tunne mielenkiintoa häntä kohtaan. Illan aikana käydään hurjia yhteenottoja, joissa perheen tulehtuneet suhteet ja peitellyt totuudet revitään esiin.

*Kissa kuumalla katolla* on moderni klassikko valheista joita ihmiset kertovat toisilleen ja itselleen. Hehkuvan kuumassa ilmapiirissä seksuaalisuus, raha ja valta kietoutuvat toisiinsa erottamattomasti. Henkilöiden heikkouksiin ja itsepetokseen pureudutaan armottomalla, mutta myös puhdistavalla tavalla.

**Tennessee Williams:**

***KIVINEN ENKELI***

*(Summer and Smoke)*

Käännös Eugen Terttula

Naisia 6, miehiä 9

Kirkkoherran tytär Alma ja lääkärin poika John ovat asuneet naapureina lapsuudestaan saakka. Almasta on tullut arka ja yksinäinen nuori nainen, joka uhraa elämänsä hermoheikosta äidistään huolehtimiseen ja pelkää fyysistä rakkautta. John puolestaan on kyyninen hulttio, jonka lääkärinura on väistynyt uhkapelin, viinan ja naisten tieltä. Nämä kaksi erilaista ihmistä vetävät silti toisiaan oudolla tavalla puoleensa. Vähitellen molempien maailmankatsomuksessa alkaa tapahtua muutos, mutta onko silloin jo liian myöhäistä löytää yhteistä tulevaisuutta?

Williamsin vähemmän tunnettuun tuotantoon kuuluva näytelmä kertoo herkästi kohtaamisen vaikeudesta ja hukatuista mahdollisuuksista. Päähenkilöt ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa, mutta kulkevat jatkuvasti toistensa ohi. Näytelmä kuvaa symboliikallaan ruumiin ja sielun vastakkainasettelua, mutta kertoo tarinansa elävien, tuntevien ihmisten kautta.

**Tennessee Williams:**  
**LASINEN ELÄINTARHA**  
*(The Glass Menagerie)*  
Käännös Sami Parkkinen  
Naisia 2, miehiä 2

Wingfieldin perhe elää vaatimatonta elämää 1930-luvun Saint Louisissa. Isä on lähtenyt kotoa vuosia sitten, ja äiti Amanda on juuttunut muistelemaan nuoruusvuosiaan etelässä. Poika Tom työskentelee inhoamassaan varastossa, ja hänen tuskallisen ujo sisarensa Laura on eristäytynyt lähes täysin ulkomaailmasta. Amanda syyttää Tomia itsekkääksi haaveilijaksi ja painostaa tätä etsimään miesseuraa Lauralle. Perheen sisäiset jännitteet kärjistyvät lopullisesti, kun Tomin työtoveri saapuu päivälliselle. Häneen tiivistyvät kaikkien heidän haaveet, ja jos ne romahtavat, ei mikään ole enää ennallaan.

Williams kuvaa runollisesti, mutta terävästi ihmisten unelmia ja muistoja. Kaikki hänen henkilönsä kaipaavat jotain, joko taakse jäänyttä tai koskaan saavuttamatonta. Syvimpäänkin melankoliaan kietoutuu silti lämpöä ja huumoria.

**Tennessee Williams:**  
**LISKOJEN YÖ**  
*(The Night of the Iguana)*  
Käännös Hannele Rubinstein  
Rooleja yhteensä 14

Pastori Lawrence Shannon on virasta erottamisensa jälkeen hankkinut elantonsa opastamalla turistiryhmiä Meksikossa, mutta onnistuu yhä hankkiutumaan vaikeuksiin harrastamalla suhteita naismatkailijoiden kanssa. Kovapintaisen lesken Maxine Faulkin omistamassa hotellissa Shannon yrittää pitää ryhmän kasassa, vältellä takertuvia naisia ja hankkia papinvirkaansa takaisin. Hotelliin saapuu myös Hannah Jelkes, joka kiertää maailmaa runoilija-isoisänsä kanssa elättäen itseään taulujensa myynnillä. Samalla kun Shannonin elämä hajoaa käsiin, syntyy näiden kahden huono-onnisen ihmisen välille kiintymys ja yhteisymmärrys. Mutta kuinka kauan se voi kestää?

Sisiliskojen yö on kuumehöyryinen ja väkevä näytelmä elämän kolhimista ihmisistä, jotka pitävät vähäisillä voimillaan kiinni omanarvontuntonsa rippeistä. Se on täynnä hurjia ja väkivaltaisia visioita, mutta myös lämmintä myötätuntoa yksinäisiä ihmisiä kohtaan.

**Tennessee Williams:**  
***NUORUUDEN SULOINEN LINTU***  
*(The Sweet Bird of Youth)*  
Käännös Kersti Juva  
Naisia 6, miehiä 10

Rapistuva playboy Chance Wayne palaa kotikaupunkiinsa Meksikon lahden rannalle pääsiäisen aikaan. Hänen mukanaan on ikääntyvä filmitähti Prinsessa Kosmonopolis, joka pakenee epäonnistuneen comebackinsa nöyryytystä. Chance haluaa tavata entisen rakastettunsa Heavenlyn, ja aloittaa tämän kanssa alusta, käyttäen Prinsessaa hyväksi elokuvauran luomiseen. Heavenlyn isä, kaupungin mahtimies Pomo Finley, haluaa pitää Chancen kaukana tyttärestään ja on tarvittaessa valmis väkivaltaan. Päivän mittaan menneisyyden salaisuudet tulevat päivänvaloon, illuusiot karisevat ja tapahtumat kulkevat kohti vääjäämätöntä huipentumaansa.

Yhtä aikaa brutaali ja kaunis näytelmä kuvaa ajan armotonta kulumista ja ihmisten tuhoon tuomittua taistelua sitä vastaan. Niin Chance kuin Prinsessakin takertuvat nuoruutensa ja kauneutensa rippeisiin, eivätkä suostu myöntämään totuutta. Kun he viimein joutuvat katsomaan tuhoaan silmiin, saavat he viimeisen mahdollisuutensa arvokkuuteen.

**Tennessee Williams:**  
***SOPEUTUMISEN AIKA***  
*(Period of Adjustment)*  
Käännös Seppo Virtanen  
Naisia 3, miehiä 3

On jouluaattoilta, mutta Ralph Batesin kotona tunnelma ei ole kovin juhlava. Ralphin vaimo Dorothea on juuri jättänyt hänet ja vienyt heidän poikansa mukanaan. Armeija-aikainen kaveri George saapuu vieraaksi vastaviihityn vaimonsa Isabelin kanssa, mutta häipyy melkein saman tien. Lähes mielihoiteesta naimisiin menneen pariskunnan häyö on ollut katastrofi, ja avioliitto uhkaa päättyä jo ennen kuin se on alkanut. Ralph yrittää auttaa nuortaparia löytämään taas toisensa, mutta hänen omatkin ongelmansa vyöryvät päälle. Vähitellen kaikkien on pakko kysyä itseltään, mitä he todella haluavat elämältä ja toisiltaan. Ovatko avioliitot vielä pelastettavissa, vai olivatko ne virheitä alusta alkaen?

*Sopeutumisen aika* on komediallisuudessaan yllättävä poikkeama Williamsin tuotannossa. Se käsittelee tuttuja teemoja, kuten kipeitä ihmissuhteita ja toteutumattomia haaveita, mutta tekee sen lämminhenkisesti ja jopa optimistisesti. Näytelmä on yhtä aikaa haikea ja hilpeä kuvaus siitä, kuinka vaikea meidän on päästää toista ihmistä aidosti lähelle, vaikka kuinka kaipaisimmekin häntä.

**Tennessee Williams:**

**TATUOITU RUUSU**

*(The Rose Tattoo)*

Käännös Esko Elstelä

Naisia 14, miehiä 9

Ompelijatar Serafina delle Rosen elämä romahtaa, kun hänen aviomiehensä Rosario saa surmansa. Miestään palvonut Serafina sulkeutuu taloonsa hänen tuhkansa kanssa ja yrittää pitää myös tyttärensä Rosan irti maailmasta ja miehistä. Kun Serafina saa tietää Rosarion uskottomuudesta, hän on menettä elämänhalunsa täysin. Silloin hänen elämäänsä astuu rekkakuski Alvaro, joka tuo mukanaan mahdollisuuden uuteen alkuun. Uskaltaako Serafina suoda sen itselleen?

Elämänmakuinen ja verevä draama kertoo väkevästi intohimosta, menetyksestä ja kaipauksesta. Sen henkilöt elävät täysillä niin nautinnoissaan kuin surussaankin. Rakkaus on siinä kuolemaakin vahvempi voima.

**Tennessee Williams:**

**VIETTELYKSEN VAUNU**

*(A Street Car Named Desire)*

Käännös Reita Lounatvuori

Naisia 3, miehiä 4

Sukukartanonsa ja opettajanpaikkansa menettänyt Blanche Dubois saapuu New Orleansiin sisarensa Stellan ja tämän miehen Stanley Kowalskin luokse. Hauraan ja neuroottisen Blanchen on vaikea sopeutua karskin työväenluokkaiseen ympäristöön, mutta hän tekee kaikkensa paetakseen menneisyyttään ja aloittaakseen uuden elämän. Stanley suhtautuu Blancheen alusta lähtien epäluuloisesti ja pitää tätä valehtelijana, joka yrittää sotkea hänen ja Stellan välit. Stanleyn maskuliininen elinvoima ja Blanchen rappeutunut hienostuneisuus törmäävät ankarassa tahtojen taistelussa, joka uhkaa jyrätä myös Stellan alleen.

Williamsin kiihkeä klassikkoteksti levittää näyttämölle etelävaltioiden kuumaa ja intohimoisen maailman. Sen monitasoiset henkilöahmot, väkevä eroottisuus ja koskettava runollisuus ovat säilyttäneet sen elävänä ja ajankohtaisena jo vuosikymmenien ajan. Näytelmä kertoo särkyneen ihmisen elämänvalheesta, mutta myös kauneudesta ja herkkyydestä jonka brutaali voima tuhoaa.

**Tennessee Williams:**  
**ÄKKIÄ VIIME KESÄNÄ**  
(*Suddenly Last Summer*)  
Käännös Ritva Heikkilä  
Naisia 5, miehiä 2

Rouva Venable matkusti vuosikaudet ympäri maailmaa poikansa Sebastianin kanssa. Viime kesän matkalle hän ei kuitenkaan päässyt, ja Sebastian otti mukaansa serkkunsa Catherinen. Hän ei koskaan palannut matkalta, ja siitä lähtien Catherine on kertonut kammottavaa tarinaa Sebastianin kuolemasta. Poikansa muistoa varjeleva rouva Venable haluaa saada hänet lopettamaan, vaikka sitten lobotomian avulla, joten nuori tohtori Cuckrowicz kutsutaan kuuntelemaan tyttöä ja päättämään tämän kohtalosta. Tädin rahoista riippuvaiset Catherinen äiti ja veli yrittävät myös painostaa häntä olemaan hiljaa. Suuren talon puutarhassa, trooppisten kasvien keskellä tohtorin on selvitettävä mitä todella tapahtui eräänä helteisenä päivänä Cabeza de Lobossa.

*Äkkiä viime kesänä* on piinaavan jännittävä sukellus alitajunnan syvimpiin kerroksiin. Williams näyttää ihmisten himot, ahneuden, itsepetoksen ja itsekkyyden kirkkaasti ja rajusti. Sivistyneen ulkokuoren alle kätkeytyy petomaisuutta ja väkivaltaisuutta, joka yritetään kätkeä huolellisesti, mutta joskus totuus purkautuu esiin vastustamattomalla voimalla.